Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...эмнай 1921 оной ...брийн 21-һээ гарана | № 281 (14301) | 1973 оной ноябрийн 30, пятница | Сэн 2 мүнгэн

...ЛХЭЙ ДЭЭРЭ ЭБ НАЙРАМДАЛ ХАНГАХЫН ТҮЛӨӨ

ЭНЭДХЭГ—СОВЕТ СОЁЛОЙ БҮЛГЭМЭЙ ЭДЭБХИТЭДТЭЙ Л. И. БРЕЖНЕВ УУЛЗАБА

гэлжэлһэн альга ташалгануудаар сугларагшад угтаа.

Тэрээнтэй хамта КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Казахстанай КП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаев, бусад совет айлшад, Индиин Премьер-Министр Индира Ганди, Л. И. Брежневые угтаха талаар ниитэ национальна комитедэй генеральна секретарь, хүтэлбэрилхы ИНК партиин бүхэиндиин комитедэй генеральна секретарь Ч. Ядав, Энэдхэг-совет соёлой бүлгэмэй президент К. П. Ш. Менон, ИСКО-гой бусад хүтэлбэрилэгшэд, Индиин политическэ ба олониитын элитэ ажал ябуулагшад президиумдэ һууба.

ИСКО-гой президент уулзалгые нээхэдээ, бүлгэмэй эдэбхитэ поэт Раис Мирзада үгэ үгөө. Тэрэ амаршалгын шүлэгүүдые сэдьхэлээ хүдэлгэн байжа уншаа.

ИНК-гай бүхэиндиин комитедэй генеральна секретарь Ч. Ядав үгэ хэлээ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин айлшаалжа ерэлгэ манай оронуудай агууехэ арадуудта, мүн бүгэдэ ниитын эб найрамдалай, бэеэ даанхай байдалай, харилсаа холбооной, хүршэ һайн байлгын түлөө тэмсэдэг бүхы хүсэнүүдтэ угаа шухала удхатай ушар болоно гээд тэрэ хэлээ. Советскэ Союзай ба Индиин арадуудай хоорондохи хани барисаан уласхоорондын оршон байдалай мүнөөнэй хүгжэлтын шухала нүхэсэл болоно. Мүнөө үе сагай хүгжэнги Индиие байгуулха тухай һанал бодолоо бэелүүлгэдэмнай маанадта танай орон туһална. Гадна Советскэ Союзай болон Индиин хүтэлбэрилэгшэд империализмда, колониализмда, расизмда, тааруугүй ябадал ба дарлалтада эсэргүүсэн уласхоорондын оршондо хамтаарал ябуулга хэнэ, энэ тэмсэл хэжэ байһан арадуудта хүсэд дэмжэлгэ үзүүлнэ. Манай оронуудай арадуудай хоорондохи хани барисаан дэлхэй дээрэ шэнэ байдал зохёон байгуулгада угаа ехээр туһална гэжэ бидэнэр хүсэдөөр этигэнэбди.

Манай оронуудай хоорондохи хани харилсаанай үндэһэ һуури үни хада табигданхай гээд үгэ хэлэгшэ үргэлжэлүүлээ. Дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба хүн түрэлтэнэй дэбжэлтые манай хамтаараа эрмэлзэн хүсэлгэдэ эдэ харилсаанууд үндэһэлнэ. Бүгэдэ ниитын эб найрамдал хангаха зорилгоор г-н Брежнев танай гаргадаг хүсэлэл оролдолгонуудһаа уламжалан, үнэхөөрөө түүхэтэ удха шанартай энэдхэг-совет хани барисаан улам ехээр бэхижэжэ. Энэ хадаа Индира Гандиин хүтэлбэреэр эб найрамдалай болон социальна дэбжэлтын аша туһада зорюулан ажалладаг энэдхэг арадта танай үнэн зүрхэнһөө талархалтайгаар хандадагые гэршэлжэ үгэнэ.

Хани барисаан хадаа һалбаран сэсэглэжэ, үрынь эдеэшэжэ байхын тулада хододоо харууһалагдаха зэргэтэй саад сэсэрлиг шэнги гээд Индира Ганди һаяхан хэлээ һэн. Танай мүнөөнэй аяншалга, Индира Гандитай танай хэлсээнүүд хани барисаанай энэ саад сэсэрлигые бүри ехээр һалбаруулан, гоё һайхан болгохо гэжэ би хүсэдөөр этигэнэб.

Энэдхэг-совет соёлой бүлгэмэй эдэбхитэдтэй уулзаха арга олоһонойтнай түлөө хүндэтэ г-н Брежнев танда бидэнэр баясхалан хүргэнэбди. Совет ба энэдхэг арадуудай хоорондохи хани барисаан саашадаа жэлһээ жэлдэ, үдэрһөө үдэртэ улам хүгжэхэ гэжэ бидэнэр танисс найдуулха хүсэлэнтэйбди.

Энэдхэг-совет соёлой бүлгэмэй президент К. П. Ш. Менон трибунын дэргэдэ ерэнэ.

К. П. Ш. Менон амаршалгын үгөөр Л. И. Брежневтэ хандаба.

К. П. Ш. МЕНОНОЙ хэлэһэн үгэ

Энээниие бүгэдэ арадай уулзалга гэжэ хүсэдөөр хэлэжэ шадахаар байна. Премьер-Министрэй тэмдэглэһэнэй ёһоор энэдхэг-совет хани барисаанай онсо шэнжэнь гэхэдэ, энэ хадаа правительствануудай хоорондын хани барисаан байхаһаа гадна, харин арадуудай хоорондын хани барисаан болоно. Энээнэй тон зүб байһанда һаяхан Советскэ Союзда аяншалхадаа би дахин мэдэрһэн байнаб. Индидэ Л. И. Брежневэй аяншалгые тэндэ мүн лэ ехээр һайшаана, тус аяншалгын түүхэтэ удха шанартай байһые һайнаар ойлгоно.

Хоёр орондо аб адли шухала удхатай гайхамшаг ушарнуудые Индидэ Энэдхэг-совет соёлой бүлгэм, СССР-тэ Совет-энэдхэг соёлой холбооной бүлгэм һүүлэй хэдэхэн жэлнүүдэй турша соо баярай оршон байдалда тэмдэглэһэн байна. Тэрэ тоодо—1967 ондо Агууехэ Октябриин социалис революциин алтан ой, 1969 ондо Махатма Гандиин түрэһөөр зуун жэлэй ой, 1970 ондо В. И. Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ой ба 1972 ондо СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой тэмдэглэгдээ. 1955 оной июньдэ Советскэ Союзда Джавахарлал Неругэй аяншалһан мартагдашагүй ушарһаа эхилэн, хэдэ хэдэн тусхайта аяншалганууд хэгдэһэн байна. Г-н Брежневэй айлшаалжа ерэлгэ Инди СССР хоёрой хоорондохи саг үргэлжэ бэхижэжэ байһан бата бэхи хани барисаанай эгээн дээдэ шатань болоно гээшэ.

Хүндэтэ г-н Брежнев, Индитэй онсо тусгаар харилсаатай агууехэ ороной дээдэ зэргэдэ хүтэлбэрилэгшэ, Таниие бидэнэр халуунаар амаршалнабди. Советскэ Союз Индиие хододоол шууд шангаар дэмжэдэг юм. Энэ дэмжэлгэ Индиин бэеэ даанхай болоһонһоо хойшо тэрээндэ тохёолдодог бэрхэшээлнүүдэй эгээн лэ хүндэ хүшэрэйнь үедэ—Бангладешэй тогтон бии болоһонтой холбоотой 1971 оной ушарнуудай үедэ илангаяа эли тодоор харагдаһан байна.

Индиин агууехэ хани байхаһаа гадна, харин уласхоорондын шахардуу шанга байдалай мүнөө үедэ һуларжа байһые үүсхэһэн гол хүнүүдэй нэгэн бологшо Таниие бидэнэр амаршалнабди. Энэ ушар Европодо ямараар харагданаб гэхэдэ, Европодохи аюулгүй байдалай асуудалаар зүблөөндэ бэлэдхэл хэгдэнэ. Энэ ушар юун лээрэһээ харагданаб гэхэдэ, Германиин Демократическа Республика ба ФРГ ООН-до абтаа, түбэй Европодо дэлхэйн шэнэ дайнай һүжэрхэ аюулһаа хододоол түбэгшээлтэ зайсуулагдаа. Уласхоорондын шахардуу шанга байдалай һуларжа байлга ядерна дай зайсуулха тухай СССР США хоёрой хоорондо баталагдаһан хэлсээн эли тодоор харуулна. Энэ ушар Азида мүн лэ элеэр харагдана. Бэрхэтэй хэсүү байдалда ороһон өөрынгөө ханинарые орхихогүй, империализм болон шэнэ ёһоной колониализмда эсэргүү тэмсэлээ һуларуулхагүй байһанаа Советскэ Союз урда тээнь Вьетнамда харуулһан шэнгеэр Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалай һаяхан бэрхэтэй хэсүү болохо үедэ харуулаа.

Хэрбээ аюулгүй байдал хамтаараа сахиха асуудалаар Европын амжалта туйлажа шадаха байгаа һаань, харин Ази иимэ юумэ хэжэ юундэ шадахагүй гээшэб? Нэгэн бүхэли, шэнэдхэгдэһэн Ази тухай Джавахарлал Неру һанаашалдаг байгаа, Индиин Премьер-Министр байһан тэрэнэй түрүүшын алхамуудай нэгэн гэхэдэ. Азиин оронуудай хоорондохи харилсаануудай асуудалнуудаар конференци Делидэ зарлагдаһан байха юм. Энэ хадаа «Панча шила» гэжэ нэрэтэйгээр алдаршаһан энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха политикатай адлирхуу байна бшуу. Энээнэй үндэһөөр, мүн Африкые хараада абалсан, Бандунгска конференци үнгэргэгдөө һэн. Азида аюулгүй байха эрхэ байдал бии болгохо тухай энэ агууехэ һанал бодолой танай һанал бодолнууд дотор ехэ һуури эзэлдэг байһан дээрэһээ, манай хүндэтэ айлшан, г-н Брежнев, бидэнэр омогорхонобди.

Агууехэ гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудай һаядаа һайжаржа эхилһые Инди үнэн зүрхэнһөө халуунаар угтаа. Уласхоорондын шахардуу шанга байдалай мүнөө һуларжа байһаниинь бүлэглэлнүүдтэ хабаадалсахагүй политикын зүб байһые гэршэлжэ үгэнэ. Энэ политикые Советскэ Союз ойлгоһон, дэмжэһэн байна бшуу. 144 ороной 3.500 делегадай хабаадалгатайгаар эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгрессэй һаяхан болоходо танай хэлэһэн удха түгэлдэр үгые бидэнэр халуунаар дэмжэнэбди. Буу зэбсэг яаралтайгаар тухеэрэлгэ болюулагдаха ёһотой гэжэ Та өөрынгөө үгэ соо мэдүүлһэн байнат. Бүхы агууехэ гүрэнүүдэй сэрэгэй бюджедүүдые 10 процентээр хороохо, тиигэжэ эдэ мүнгэ зөөриие хүгжэжэ эхилһэн оронуудай жиирэй арадай байдал һайжаруулхын тулада хэрэглэхэ тухай танай оруулһан дурадхалые бидэнэр мүн лэ үндэрөөр сэгнээбди.

Программынгаа ехэ байгаашье һаань, энэ уулзалгада хабаадаха арга танай олоһондо бидэнэр ехээр баясанабди. Бүхы Инди дотор мянга гаран отделенитэй Энэдхэг-совет соёлой бүлгэмэй зүгһөө бидэнэр Индиин агууехэ хани, Советскэ Союзай дээдэ тушаалта хүтэлбэрилэгшэ, хүн түрэлтэнэй һайн һайхан ерээдүйн түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэдэг гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, эрхим хүндэтэ г-н Брежнев, Таниие бидэнэр амаршалнабди гээд К. П. Ш. Менон үгынгөө түгэсхэлдэ Л. И. Брежневтэ хандаа.

Уулзалгада хабаадагшадай нэрьемэ удаан альга ташалган доро КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежневтэ үгэ үгтэбэ.

Зал соо нэрьемэ алга ташалган болоно, бултадаа хүл дээрээ бодон зогсоно. «Эб найрамдал! Хани барисаан!» гэһэн юрөөлнүүд табигдана.

Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн үгэ

...харалтайгаар адаглан харана» гэжэ манай гүрэниие байгуулагша Владимир Ильич Ленинэй 50 жэлэй саада тээ онсолон тэмдэглэһые эндэ һанангүй аргагүй. В. И. Ленинэй эдэ үгэнүүдээ хэлэхэ үедэнь Инди колонизаторнуудай һабар соо байгаа. Түрүүшын илалтата социалис революциин вождь энэдхэг арадай буурашагүй ехэ зохёохы хүсэтэй, байһандань, эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө тэмсэлдэ илаха байһандань гүнзэгыгөөр этигэдэг байгаа. Мүн Ленинэй тэдэ үгэнүүдые хэрэглэн, би иигэжэ хэлэхэ байнаб: совет ажалша арад түмэн бэеэ даанхай Индиин һэргэн хүгжэхыень һуларшагүй анхаралтайгаар адаглан хараа, экономическа бэеэ даанхай байдал болон социальна дэбжэлтын замаар энэдхэг арадай урагшаа дабшахыень һуларшагүй анхаралтайгаар адаглан харана.

Индиин агууехэ патриот Джавахарлал Нерутэй уулзаһанаа мүнөө һанажа байнаб. Бидэнэр Москвада, Казахстанда, мүн эндэ, Делидэ уулзаа һэмди. Неру энэдхэг-совет харилсаанда хододоо ехэ анхарал хандуулжа, тэрэнэй хүгжэлтын хойноһоо хёрхоор харадаг һэн. «Индиин арад болон Советскэ Союзай арадай харилсаан саашадаа улам нягта, улам хани халуун болохо юм» гэжэ тэрэ 1961 ондо хэлээ һэн. Неру ямар гүнзэгы зүб үгэнүүдые хэлэһэн байгааб гэжэ мүнөө хэн нэгэниие этигүүлхэ гэжэ оролдоһоной үлүү ха.

Мүнөө совет-энэдхэг хани барисаан манай хоёр ороной арадуудай ажабайдалда асари ехэ удха шанартай нүхэсэл боложо, тэрэнэй үүргэнь жэл ерэхэ бүри ехэ болохо гэжэ бидэ этигэнэбди.

Эдэ үдэрнүүдтэ Индиин правительствые толгойлогшо г-жа Индира Гандитай манай хэһэн хэлсээнүүд Советскэ Союз болон Инди хоёрой харилсаанай саашадаа улам ехээр хүгжэхэ байһыень дахин гэршэлээ. Г-жа Индира Ганди Джавахарлал Неругэй Индидэ орхиһон захяа заабариие улам хүгжөөн, арьбадхаа юм гэжэ бүхы дэлхэйдэ һайн мэдээжэ.

Танай бүлгэмэй ажал ябуулгые г-жа Индира Ганди үндэрөөр сэгнэнэ гэжэ дуулахадаа, баярлааб. Би өөрынгөө зүгһөө энэ сэгнэлтэдэ сүм хамжанаб.

Арадуудай хани барисаан гээшэ юрэнхы удхатай ойлгосо бэшэ юм. Иимэ хани барисаае амиды хүнүүд байгуулжа, энэ һайн һайхан хэрэгтэ ухаан бодолоо, эршэ хүсэеэ, сэдьхэл зүрхэеэ зорюулдаг. Танаар дамжуулан, эдэ бүхы хүнүүдые амаршалхыем, танай ороной олон мянган эрхэтэдые, Индиин обществын элдэб бүлэгэй түлөөлэгшэдые—хүдэлмэришэд, таряашад, багшанар, врачнууд, инженернүүд, наука болон соёл культурын ажал ябуулагшадые амаршалхыем зүбшөөгыт. Би тиимэ хүн бүхэнэй гарыень барижа, манай орон тухай һайн һайханаар һанадаг байһанайнь түлөө баясхалангаа хүргэхэ байгааб. Теэд энээниие хэхын аргагүй ха юм даа. Гэбэшье энэдхэг-совет хани барисаанай хэрэгтэ наһанайнгаа олон жэлнүүдые зорюулжа, илангаяа ехэ эршэ хүсэ энэ хэрэгтэ үгэһэн хүнүүдэй нэрые тоолонгүй байхын аргагүй. Манай орон дотор доктор Балигу, Сайфуддин Китчлу гэгшэдые генерал Сокхей болон энэдхэг болон совет олониитын харилсаае бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулһан бусад эдэбхитэдэй ажал ябуулагшадые мэдэдэг, һанадаг юм. Энэдхэг-совет хани барисаанай түлөө үниинһөө хойшо оролдоһон танай бүлгэмэй президент г-н Меноной үрэ ехэтэ хүдэлмэриие онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тэрэ хүн ИСКО-е 10 жэл шахуу толгойлжо байна.

Совет-энэдхэг хани барисаан тухай эдэ үдэрнүүдтэ би оло дахин хэлээб. Делидэ ниидэжэ ерэмсээрээ, аэродром дээрэшье, совет айлшадай хүндэлэлдэ Индиин Премьер-Министрэй эмхидхэһэн обедэй үедэшье, мүн үзэсхэлэн һайхан ниислэлдэ ажаһуугшадай ехэ митинг дээрэшье хэлэһэн үгэнүүд соогоо энээн тухай хэлээ һэм. Мүнөө би нэгэл зүйлые онсолон тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб.

Мүнөө үедэ гүрэнүүдэй хоорондо һайн зохид харилсаа тогтооходо, элдэб оронуудай хоорондо холбоо харилсаа хүгжөөхэдэ, арадууд өөһэдөө улам ехэ үүргэ дүүргэдэг боложо байнхай. Тиимэһээ Индиин арадай һанал бодол болон мэдэрэлнүүдые харуулдаг ниитын эмхи болохо ИСКО-гой ажал ябуулгань илангаяа удха шанартай болоно. Танай бүлгэм һайн һайхан ажал, зорилго бэелүүлхэ зэргэтэй. Арадай агууехэ поэдэй үгөөр хэлэбэл, таанар оюун бэлиг, энэрхы сэдьхэл, эгүүридэ мүнхэ жаргал мандуулнат, арадуудай хоорондо хани барисаатай байха мэдэрэлые үргэн олонниитэдэ түрүүлжэ хүмүүжүүлнэт. Энэ талаар таанад бүхэнэй, мүн бүхы бүлгэмэй хэжэ байгаа ажалынь сэгнэшэгүй ехэ.

Танай ажал хадаа энэдхэг-совет хани барисаае бэхижүүлхын түлөө оролдожо байгаа гүрэнэй болон политическэ ажал ябуулагшадай хэрэгые улам батадхана гээшэ. Бусад арадуудай түүхэ, зан заншал болон соёл культурые улам һайнаар мэдээд байбал, арадууд мүнөөдэрэйнгөө уг зорилго, һанал бодолнуудаа мүн лэ эрхим һайнаар ойлгожо шадаха гэжэ хүн бүхэндэ эли байгаа ёһотой. Харин энэнь бэе бэедээ этигэхэ, туһалалсаха, бэе бэедээ һайн һанаатайгаар хандаха эрхэ байдал байгуулна. Иимэ байдалда хани барисаамнай һаглагар һайхан модон шэнгеэр һалбарна бшуу.

СССР-ые, совет хүнүүдэй ажабайдал болон ажал хүдэлмэриие танай ороной хүн зоной ямар ехээр һонирходогыень мэдэнэбди. Индиинхидтэ Владимир Ильич Ленинэй нэрын хайратай байһыень, арадуудай эрхэ сүлөөгэй түлөө энэ агууехэ тэмсэлшэдэ, жэшээнь, Калькуттада памятнигай бодхоогдоһон ушарые үндэрөөр сэгнэнэбди. Индиинхидэй Советскэ Союзые, тэрэнэй эб найрамдалта политикые хүндэлдэг, талархадаг байһандань, сэдьхэл зүрхэмнай уярна.

Индитэй хани барисаагаа бэхижүүлхын тулада совет хүнүүд айхабтар ехэ хүдэлмэри ябуулжа байгаа юм гэжэ, хүндэтэ нүхэд, таанадта дуулгаха байнаб. Манайхин Индеэр айхабтар ехээр һонирходог, гансал олон зуун жэлэй түүхыень, эртэ урдын соёлыень һонирходог бэшэ, харин мүнөөдэрэйнь байдалые, мүнөөнэйнь туйлалтануудые һонирходог юм. Манайда олон миллион хэһэгээр хэблэгдэдэг энэдхэг зохёолшодой номууд Москва болон Советскэ Союзай бусад олон городуудай театрнуудай сценэнүүд дээрэ энэдхэг литература болон арадай аман зохёолой аялгаар табигдаһан зүжэгүүд энээн тухай гэршэлнэ. Индиин түүхэдэ, экономикодо, философидо, искусствада зорюулагдаһан олон хүдэлмэринүүдые совет эрдэмтэд бэшээ юм. Индиин арадай национальна сүлөөрэлгын тэмсэлэй асуудалнуудые манай орондо илангаяа гүнзэгыгөөр шэнжэлдэг.

Советскэ Союзда город, тосхонуудай, предприяти болон эмхи зургаануудай ажалай коллективүүд совет-энэдхэг хани барисаанай бүлгэмдэ орожо, тэрэнэй хамтын гэшүүд болоно. Теэд үнэн дээрээ бүхы совет арад Индитэй хани барисаанай бүлгэмэй хамтын гэшүүд гээшэ ааб даа. Бүхы совет арад—танай хани нүхэр, үнэн сэхэ, найдамтай һайн хани нүхэдтнай юм.

Танай бүлгэмшье, Советскэ Союзда тантай адли ажал хэдэг хүнүүдшье ехэ юумэ бүтээхэ, олон шухала зорилгонуудые шиидхэхэ ёһотой. Манай арадуудай ажабайдал болон дүй дүршэлые мэдэхэ, шудалха арга боломжонууд үнэхөөрөө заха хизааргүй юм.

Соёл культурын талаар андалдаа хэхэ гээшэ танай хүдэлмэриин гол шэглэл болоно. Энэ танай бүлгэмэй нэрэһээшье харагдана. Гэбэшье соёл культурын талаар мүнөө яһала ехэ холбоо харилсаанай бэелүүлэгдэжэ байбашье, энэнь үшөөл дутамаг гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Али алинайнгаа агууехэ соёл культуратай танилсаха хэрэг һаял эхилжэ байна. Энэ талаар арга боломжо айхабтар ехэ. Тэдэниие хэрэглэлгэ манай хоёр ороной арадуудта ехэ туһа болохо юм.

Индиин эрдэм ухаанай, промышленностиин болон хүдөө ажахын элдэб һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ бии байгаа һонин, туһатай зүйлнүүдые бидэнэр Советскэ Союзда үшөөл хүсэд мэдэнэгүйбди. Мүн Советскэ Союзай дүршэлтэй бүри үргэнөөр танилсабал, энэнь зарим талаар индиинхидтэ һонин, туһатай байха гэжэ һананабди.

Советскэ Союз болон Индиин ажалшадай хоорондо элдэб янзын холбооной али бүхы талаар үргэдөө һаань, предприятинуудай коллективүүдэй, профессиональна союзуудай, эхэнэрэй, залуушуулай эмхинүүдэй хоорондын холбооной үргэдөө һаань, туризмын ехээр

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

АМАРШАЛГЫН ТЕЛЕГРАММА

Югославиин Социалис Федеративна Республикын национальна һаиндэртэй—республикын үдэртэй ба олон үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн социалис гүрэниие байгуулхын түлөө югослав арадуудай тэмсэлдэ шухала үе шата болоһон, фашизмда эсэргүүгээр тэмсэдэг Югославиин Арадай сүлөөрэлгын вечэй хоёрдохи сессиин 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. Брежнев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. Подгорный Югославиин Коммунистнуудай Союзай Түрүүлэгшэ, Югославиин Социалис Федеративна Республикын Президент нүхэр Иосип Броз Титэдэ амаршалгын телеграмма эльгээбэ. Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, бүхы совет арадай үмэнэһөө тэдэнэр Югославиин Коммунистнуудай Союзай Президиумдэ, СФРЮ-гэй Президиумдэ, Югославиин аха дүү арадуудта үнэн зүрхэнэй эгээл хани халуун амаршалгануудые, һайн һайхан хүсэлэнгүүдые хүргэн дамжуулба.

Арадай засагай жэлнүүдтэ Коммунистнуудай Союзай хүтэлбэри доро Югославида политическэ, ажахын ба соёлой хүгжэлтэдэ, ажалшадай байдал һайжаруулгада нилээд ехэ амжалтанууд туйлагдаа гээд телеграмма дотор хэлэгдэнэ.

Социалис общество байгуулгада, олон үндэһэн яһатанһаа бүридэһэн гүрэнөө бэхижүүлгэдэ СФРЮ-гэй арадуудай амжаһан туйлалтануудые совет хүнүүд аха дүүгэй һанал нэгэтэй байлгын мэдэрэлтэйгээр тэмдэглэнэ. Эб найрамдалай ба уласхоорондын аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлдэ социалис Югославиин эдэбхитэй үүргэ дүүргэжэ байһыень манай орондо үндэрөөр сэгнэнэ.

Социализм ба коммунизм байгуулха уг зорилгонуудай, үндэһэн эрилтэнүүдэй нэгэн адли байлгада үндэһэлһэн совет-югослав хани барисаан, манай партинуудай, оронуудай хоорондохи харилсаан манай арадуудай аша туһада хэлбэришэгүй хүгжэхэ, социализмын эрхэ байдал бэхижүүлгэдэ, империализм ба колониализмда эсэргүүгээр, эб найрамдалай, эрхэ сүлөөгэй, социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэдэг бүхы хүсэнүүдые нэгэдүүлгэдэ нүлөөлхэ байха гээд бидэ батаар этигэн найданабди. Совет-югослав хүтэлбэрилэгшэдэй һаяхан болоһон хөөрэлдөөнүүд КПСС-эй ба СКЮ-гэй хоорондохи, манай арадуудай ба оронуудай хоорондохи улам бата бэхи боложо байһан нэгэдэлые үшөө дахин харуулба.

Социалис туйлалтануудаа бэхижүүлгэдэ, танай Эхэ ороной һалбаран хүгжэлгэдэ шэнэ амжалта илалтануудые туйлахыетнай энэ гайхамшагта үдэр Советскэ Союзай Коммунис партии, бүхы совет арад Югославиин ажалшадта, СФРЮ-дэ хүсэнэ.

СОВЕТ-ЭНЭДХЭГ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛЭГДЭЭ

ДЕЛИ. (ТАСС-ай тусхай корр.). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Индиин Премьер-Министр Индира Гандитай хөөрэлдөөнүүдээ ноябрийн 28-да Президентын ордон соо үргэлжэлүүлбэ.

Хүн зоной эрилтэнүүдые улам бүри дүүрэнээр хангаха, оронойнгоо бэеэ дааһан байдал бэхижүүлхэ зорилготойгоор Индиин экономико хүгжөөхын тула Индиин правительствын ба энэдхэг арадай гаргаһан хүсэлэл оролдолгонууд тухайда И. Ганди мэдээсээ. Экономикын ба бусад һалбаринуудтахи совет-индиин харилсаанда Премьер-Министр үндэр сэгнэлтэ үгэхэдөө, Индиин хараалһан түсэбүүдые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ энэ харилсаан ехэ удха шанартай гэжэ тэмдэглэһэн байна.

Хани барисаата Индиин хүгжэлтын хойноһоо совет арад, Советскэ Союзай хүтэлбэри ехэ анхаралтайгаар адаглана гэжэ Л. И. Брежнев хөөрэбэ. Индиин туйлаһан амжалтануудые Советскэ Союз үндэрөөр сэгнэнэ, тэрэнэй үмэнэ оршоһон зорилгонуудай хэмжээе, орёо хүшэр байһыень һайн ойлгоно гэжэ Л. И. Брежнев тэмдэглээ. Социальна ба экономическа дэбжэлтын һайн һайхан уг зорилгонуудаар урмашан зоригжоһон Индиин агууехэ арадай зохёон байгуулхы хүсэндэ совет хүнүүд этигэнэ, эдэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ совет-энэдхэг харилсаанай нүлөөлхэ байһандань найдана гээд Л. И. Брежнев мэдүүлээ.

Л. И. БРЕЖНЕВ ИНДИИН КОММУНИС ПАРТИИН ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДТЭЙ УУЛЗАБА

ДЕЛИ. (ТАСС-ай тусхай корр.). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Индиин Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэдтэй ноябрийн 27-до уулзаба.

КПСС-эй дотоодын ба уласхоорондын ажал ябуулгын гол шухала асуудалнууд тухай нүхэр Л. И. Брежнев энэдхэг нүхэдтөө мэдээсэбэ. Советскэ Союзда коммунизм байгуулха программа бэелүүлгын ябаса тухай, промышленность, хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар совет арадай туйлаһан амжалтанууд тухай, мүнөө үедэ совет хүнүүдэй шиидхэжэ байһан зорилгонууд тухай, КПСС-эй идейно-политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри тухай тэрэ хөөрэһэн байна.

Уласхоорондын харилсаанда амгалан ёһоор зэргэ оршолгын гол ёһонуудые залан сэхээр батадхан бэелүүлхэ, арадуудай сүлөөтэ ба бэеэ дааһан байдалай хэрэгые хамгаалха талаар Советскэ Союзай бэелүүлжэ байһан политика тухай нүхэр Л. И. Брежнев хэлээ. Манай оронуудай хоорондохи хани барисаа бэхижүүлхэ, элдэб һалбаринуудта эдэнэй хоорондын харилсаа хүгжөөхэ гээшэ бидэнэрэй Индидэ ерэлгын уг зорилго болоно гэжэ тэрэ хэлэбэ. Хөөрэлдөөнүүд агууехэ хоёр арадай аша туһада харюусаһан һайн, аша ехэтэй үрэ дүнгүүдые үгэхэ байха гээд Индиин Премьер-Министр г-жа Индира Гандитай хэһэн хөөрэлдөөнүүднай элирхэйлэн харуулаа.

1969 оной зүблөөнһөө хойшо шахардуу байдал һуларуулха, арадуудай аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала туһа нэмэри хэдэг уласхоорондын ехэ хүсэн болоһон дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй үүргэ үргэдэн ехэ болоо гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев тэмдэглэбэ.

Ш. А. Данге, Р. Рао ба бусад нүхэд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Индидэ ерээд байһыень энэдхэг коммунистнуудай үмэнэһөө халуунаар амаршалба. Энэнь энэдхэг арадай дунда айхабтар ехэ үүсхэл эдэбхи дэлгэрүүлээ гэжэ эдэнэр мэдүүлһэн байна.

Делидэ болоһон олониитын митинг дээрэ, Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Москвада болоһон Конгресс дээрэ Танай хэлэһэн үгэ Индиин демократическа хүсэнүүдые зоригжуулна, эб найрамдалай ба социальна дэбжэлтын хэрэгэй илаха байһанда этигэл найдал түрүүлнэ гэжэ Р. Рао нүхэр Л. И. Брежневтэ хандан хэлэбэ.

Л. И. БРЕЖНЕВ Ш. Д. ШАРМАТАЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

ДЕЛИ, ноябрийн 28. (ТАСС-ай тусхай корр.). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Индиин Национальна конгресс (ИНК) гэдэг партиин түрүүлэгшэ д-р Ш. Д. Шарматай мүнөөдэр хөөрэлдэбэ.

Совет-энэдхэг харилсаан тухай, эдэ харилсаагаа саашадань гүнзэгырүүлэн үргэдхэхын тула ямар юумэнэй хэгдэхэ байһан тухай Л. И. Брежнев, Ш. Д. Шарма үнэн зүрхэнэй оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ һанамжануудаа хэлсэһэн байна.

КПСС-эй, хүтэлбэрилхы ИНК-ын хоорондохи харилсаа, холбоо барисаа хангалгада хабаатай зарим асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэлэгдөө.

Ороной экономико ба арадай байдал саашадань һайжаруулха талаар КПСС-эй XXIV съезд дээрэ табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ КПСС-эй ажал ябуулга тухай, мүн эб найрамдалай ба уласхоорондын харилсаанай түлөө Советскэ Союзай Коммунис партиин хэһэн тэмсэл тухай Л. И. Брежнев хөөрэһэн байна.

Эб найрамдал бэхижүүлхэ, социальна дэбжэлтэ хангаха, хоёр ороной арадуудай аша туһада Советскэ Союзай болон Индиин хоорондохи хани барисаа, харилсаа холбоо хүгжөөхэ зорилгонуудые тойрон, Индиин демократическа ба түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдые нягтаруулан жагсаахын тула Индиин Национальна конгрессэй ажал ябуулга тухай Ш. Д. Шарма Л. И. Брежневтэ мэдээсээ.

ЮҺЭДЭХИ ТАБАН ЖЭЛДЭ АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЭ, ҮЙЛЭДБЭРИИН АШАГ ҮРЭ УЛАМ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

КПСС-эй ОБКОМОЙ СЕКРЕТАРЬ В. Г. БИРЮКОВОЙ ЭЛИДХЭЛҺЭЭ

Республикымнай ажалшад табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоод, экономикын бүхы һалбаринуудта зарим тэды амжалта туйлаба.

1970 онойхитой сасуулхада промышленна үйлэдбэриин хэмжээн табан жэлэй гурбан жэл соо 32 процентээр ургаха гэжэ багсаагдана. Завод, фабрика, транспортын болон хэлхеэ холбооной предприятинуудай олонхинь гурбан жэлэй түсэбые дүүргэхэ байна. Гурбан жэлэй түсэбһөө гадуур 48 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдэхэ гэжэ багсаагдана.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ һайжаруулха тодорхой зорилгодо мүнөө үеын социалис мүрысөөн зорюулагданхай.

Экономико хүгжөөлгын, үйлэдбэри болон ажал эмхидхэлгые нарижуулан һайжаруулгын, ашаг үрыень дээшэлүүлгын гол шухала арга нүхэсэл хадаа ажалай бүтээсэ болоно гэжэ һайн мэдээжэ. Бии байгаа түхеэрэлгэ ашагтай һайнаар хэрэглэхэ, наука, техникын туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, материал алмаха, продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ, шанарыень һайжаруулха эрилтэ табигдана.

Хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй үедэ үнэтэ олон үүсхэл гаргагдаа. Мүрысөөндэ хабаадагшад партиин табиһан экономическа гол шэглэлые бэелүүлхэ, ажалай бүтээсэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хүсэ шадалаа элсүүлэн зорюулаа. Тиимэһээ шэнэ үүсхэлнүүдэй удха шанар ехэ. «8 часай даабарие 7 час соо», «түрүүшүүл дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо», табан жэлэй хубиин түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, ганса эрхим шанартай продукци бүтээхэ гэһэн уряатай мүрысөөн республика доторнай үргэнөөр дэлгэрээ.

Олон коллективүүд хоорондоо мүрысэнэ. Арга боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглэхэ, шэнэ онол арга, түрүү дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлхэ асуудалда мүрысөөндэ хабаадагшадай анхарал хандуулагдана.

Техническэ дэбжэлтэ туйлаһанай ашаар ажалай бүтээсэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлжэ болохо юм. Табан жэлэй хоёр жэлэй туршада электро-хангалта республика доторнай 19 процентээр дээшэлээ. Предприятинууд болон научно-шэнжэлгын институт, проектно-конструкторско бюронуудай хоорондохи холбоо барисаан бэхижэжэ байна. Тиигэжэ үйлэдбэрие эмхидхэн хүтэлбэрилгэ, социальна шухала асуудалнуудые шиидхэлгэ һайжаруулагдаа. Электронно-тоололгын техникэ хэрэглэхэ алхам хэгдэжэ эхилээ.

Бүхы дээрээ һайн үрэ дүн туйлагдабашье, промышленностиин, транспортын, хэлхеэ холбооной предприятинуудай ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ һайжаруулха, арга боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглэхэ талаар ябуулжа байгаа хүдэлмэридэ горитой дутагдал бии байһаар. Байгша оной арба һарын үрэ дүнгүүдээр харахада, «Забайкаллес» комбинадай 15 предприяти, хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэл бүтээдэг завод, шэлэй завод, Хягтын плавико-шпадай рудник, Галуута-Нуурай оёдолой фабрика, түмэр хэрэгсэлнүүдэй Таловска завод, «Бурятцелинстрой» трестын үйлэдбэриин комбинат түсэбөө дүүргээгүй байна.

Хүдэлмэришэдэй тоо олошоруулһанай гү, али ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар үйлэдбэриин хэмжээ ехэдхэжэ болохо юм. Харин мүнөө үедэ хүдэлмэришэд дуталдана, тэдэнэй тоо олошоруулха арга үгы гээшэ. Тиимэһээ ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлхэ, ажалай элдэб гаргаша бага болгохо, энээнэй ашаар продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ зорилго табигдана.

Партиин XXIV съезд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ гол шэглэлнүүдые тодорхойлһон, мүн тэдэниие бэелүүлхэ арга замуудые зааһан байна.

Үйлэдбэрие үргэлжэдэнь оньһожоруулха, шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ, ажалые эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэхэ талаар манай предприятинуудай түрүүшын дүй дүршэл юу харуулааб гэхэдэ, энэ асуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулһан предприятинуудта һайн үрэ дүн туйлагдана, ажалай бүтээсэ ехээр дээшэлүүлэгдэнэ, продукциин шанар һайжаруулагдана, үнэ сэнгынь хямдаруулагдана.

Жэшээлхэдэ, прибор бүтээлгын заводой коллектив гурбан жэлэй туршада продукци худалдалгын хэмжээ 70 процентээр, ажалай бүтээсэ 60 процентээр дээшэлүүлһэн, олзо доход абалгые 3,2 дахин ехэдхэһэн байна. Үйлэдбэрие хүгжөөхэ холын хараата түсэбэй ёһоор заводто техническэ дэбжэлтэ туйлагдана. Шэнэ техникэ тодхохо хэмжээ ябуулга Казаниин, Москвагай, Ленинградай, Новосибирскын, Эрхүүгэй научно-шэнжэлгын институдуудай туһаламжаар бэелүүлэгдэнэ.

Үйлэдбэрээ техническэ талаарнь шэнээр зэбсэгжүүлхэ ехэ хүдэлмэри нарин сэмбын фабрикада хэгдэжэ байнхай. Тимлюйн цементын заводой коллектив түхеэрэлгээ нарижуулан һайжаруулаа.

Һайн түсэб зохёогоод, шэнэ техникэ нэбтэрүүлгэдэ ехэ мүнгэн зөөри хэрэглээд, харин тэдэнһээ хэрэгтэй ашаг үрэ абадаггүй, үйлэдбэриин хэмжээ дээшэлүүлдэггүй ушар дайралдана.

Шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ ехэ алхам «Забайкаллес» комбинадта хэгдээ. Комбинадай предприятинуудта автомат шахуу 44 линии тодхогдонхой, технологическа зомгооһо үйлэдбэрилхэ цех Онохойн комбинадта баригдаа, арболит үйлэдбэрилхэ цехүүд Шулуутайн, Хандагайн леспромхозуудта баригдажа байнхай. Теэд, шэнэ техникэһээ ашаг үрэ абалга ехэ бирагүй байна.

Республикымнай предприяти бүхэн бии байгаа техникэеэ ашагтай һайнаар хэрэглэһэнэй ашаар гол фонднуудһаа продукци абалгые ехэдхэхэ арга боломжотой. Проектээр хараалагдаһан хүсэ шадалдаа хүргэгдөөгүй цех, предприятинууд үсөөн бэшэ. Олон фабрика, заводуудай түхеэрэлгэ хоёр халаанда хүдэлгэгдэнэгүй. Хүдэлмэришэдэй гар хүсөөр хэгдэдэг ажалай хуби үшөө ехэ байһаар, олон хүдэлмэришэд туһалбариин ажал дүүргэнэ.

Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ олон арга зам бии гэжэ партиин XXIV съезд дээрэ тэмдэглэгдээ. Тэдэнэй зарим иимэ: материал гаргашалга бага болголго, түүхэй эд болон материал гамналга, ажалай нөөсэ арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэлгэ, продукциин шанар һайжаруулга болоно.

Тиимэһээ материальна нөөсэ алмаха, үлүү гаргаша бага болгохо гээшэ юһэдэхи табан жэлэй арадай ажахын шухала зорилго гэжэ тоологдоно.

Экономикые ашаг ехэтэйгээр хүгжөөхэ гэһэн мүнөө үеын эрилтэ дүүргэхэ хэрэгтэ продукциин шанар һайжаруулга айхабтар ехэ удха шанартай. Һайн шанартай, удаан болзор соо хэрэглэгдэхэ зүйлнүүдые бүтээхэдэ арадай ажахыда ехэ аша туһатай болоно. Республикымнай олон предприяти энэ талаар баян дүй дүршэлтэй гэхээр. Эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэгтэ хүртэһэн электродвигательнүүдые бүтээдэг «Электромашина» заводой коллектив хоёр миллион түхэригэй экономическа ашаг үрэ арадай ажахыда үгэбэ.

Харин олон предприяти гүрэнэй стандартын эрилтэ хангадаггүй продукци бүтээһэн зандаа. 1973 оной 9 һара соо 55 предприятида шалгалта хэгдээ. Тэдэнэй 43 предприятида гүрэнэй стандарт болон техническэ эрилтэ хазагайруулһан баримта элирүүлэгдэбэ.

Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ зорилго ажалай саг зүбөөр хэрэглэхэ асуудалтай сэхэ холбоотой. Республикын промышленна предприятинуудта ажалай саг дэмы һалгаха ушар олон байна. ЛВРЗ, нооһо угаадаг фабрика, мяханай комбинат, мүн бусад зарим предприятинуудта ажалай ехэ саг дэмы һалгагдана. Ажалай саг дэмы һалгаһан ушарһаа республикымнай предприятинууд хамта дээрээ 13 миллион 290 мянган түхэригэй продукци дутуу үйлэдбэрилөө.

1974—1975 онуудай туршада республикымнай промышленностиин, транспортын, хэлхеэ холбооной предприятинуудай коллективүүдэй урда харюусалгатай зорилго табигдана. Тэдэниие бэелүүлхын тула научно-техническэ дэбжэлтэ туйлаха, үйлэдбэрие эмхидхэн хүтэлбэрилгые нарижуулан һайжаруулха, энээнэй ашаар ажалай бүтээсэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэй болоно. Үйлэдбэриин гол фонднуудые ашагтайгаар хэрэглэхын тула бүхы предприятинуудта технико-экономическа шэнжэлгэ хэхэ, гол фонднуудһаа продукци абалгые ехэдхэхэ хэмжээ хараалха шухала. Предприятинуудые техническэ талаарнь шэнээр зэбсэгжүүлхэ банкнуудай урьһалан хэрэглэжэ болоно.

Научно-шэнжэлгын институт болон һуралсалай ламтануудтай творческо холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ, наука болон техникын туйлалтые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ гэбшэ промышленна предприятинуудай гол зорилго гэжэ тоологдохо ёһотой.

Табан жэлэй ... промышленна бүхы ... цида аттестаци ... шарһан түхеэрэлгэ, ... дартнуудые һэлгэхэ, ... лай саг зүбөөр хэрэглэхэ, нормо гүримшүүлхэ, ... тээлгэ, буулгалгын, ... дуудтахи ажал ... руулха шухала болоно.

Үйлэдбэрие эмхидхэн хү... тэлбэрилгэ нарижуулан һай... жаруулха гээшэ мүнөө ... ехэ удха шанартай ... гэжэ тоологдоно. Энэ ... мэри үргэдхэхэ ... Иимэ зорилго шиидхэ... ла кадрнуудай эконо... мэргэжэл дээшэлүүлхэ ... тэ табигдана.

Угтамжын түсэб ... до, социалис мүрысөө... дэлмэришэдые бүри ... хабаадуулха, инже... техническэ хүдэлмэри... дэй, хүдэлмэришэдэй ... хаагшадай, предприя... дай коллективүүдэй ... социалис мүрысөө ... дэлгэрүүлжэ, 1974 ... онуудай гүрэнэй түсэ... жалтатайгаар дүүргэхэ ... рэгтэ тэдэнэй хүсэ ша... рюулхань ехэ шухала ... ю.

Элидхэл тушаа хүнүүдэй хэлэһэн үгэ

Элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн ажахын хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзай органуудай хүдэлмэрилэгшэд, промышленностиин, транспортын мэргэжэлтэд өөһэдынгөө предприятинуудай байдал шэнжэлэн харуулаа, ажалай бүтээсэ болон ниитын ашаг үрэ дээшэлүүлхэ харгы зам, арга боломжонуудые элирүүлээ.

«Теплоприбор» заводой главна инженер **Ю. В. Музыка** юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ талаар коллективэй гаргажа байһан тэмсэл тухай хэлээд, хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд тушаа тогтоо. Үйлэдбэрие хүгжөөхэ талаар табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан даабарие дүүргэхын тула ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ арга боломжонуудые элирүүлэн хэрэглэхэ шухала, энээнэй үндэһэ һуури дээрэ ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлжэ болохо юм гэжэ үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглээ.

Заводые техническэ талаарнь шэнээр зэбсэгжүүлхэ холын хараата түсэбөө бэелүүлхэ хэрэгтэ инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, бүхы коллективэй хүсэ шадал элсүүлэгдэжэ байна. Оньһожоруулагдамал бүхы участогуудые байгуулха, шэнэ материал хэрэглэхэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ талаар яһала ехэ юумэн хэгдээ. Продукци бүтээлгэдэ хамэл алмаз, капрон гэхэ мэтэ бэхи материал хэрэглэгдэнэ. Шудхалаа шэнэ, түрүү аргаар хэгдэдэг болоо. Ганса энээнэй ашаар 1973 ондо 1970 онойхитой сасуулхада, шудхалаа хэлгэ 1,5 дахин дээшэлүүлэгдэһэн байна.

Үйлэдбэрээ техническэ талаарнь шэнээр зэбсэгжүүлһэнэй үндэһэ һуури дээрэ шэнэ технологи нэбтэрүүлэгдэнэ. Заводой олонхи инженер, технигүүд, главна мэргэжэлтэд энэ хэрэгтэ оруулха туһа нэмэрээ тодорхойлжо, техническэ эдэбхи үүсхэлэй өөһэдын түсэб зохёоһон байна. Тэрэнэй ёһоор түсхай хэмжээ ябуулганууд хараалагдаад, бэелүүлэгдэжэ эхилээ.

Эдэ бүгэдэ асуудал шиидхэлгэдэ научно-шэнжэлгын институдуудай, эрдэмтэдэй туһаламжа хэрэгтэй болоно. Завод иимэ зургаан иститудтай холбоо барисаа байгуулanхай. Тэрэнээ улам саашань хүгжөөхэ зорилготой юм. Мүн оронойнгоо түрүү предприятинуудай жэшээгээр шудхалаа хэлгын оньһожоруулагдамал участок байгуулаа.

Нүхэр Музыка шиидхэгдэхэ ёһотой зарим асуудалда зүблөөндэ хабаадагшадай анхарал хандуулһан байна. Шэнэ техникэ саг соонь хэрэглэхэ, зүбөөр ашаглаха һайн бэлэдхэл үгы байна гэжэ тэмдэглээ. Энэ ушарһаа, шэнэ станок, машинанууд саг соогоо тодхогдоногүй. Тиимэһээ инженер, технигүүдэй, хүдэлмэришэдэй бэлэдхэл шадабари улам дээшэлүүлхэ, түрүү дүй дүршэл халан абалсаха, техническэ мэдээсэл хэдэг албатанай хүдэлмэри һайжаруулха шухала тухай тэрэ тэмдэглээ.

— Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ тухай тон зүб эрилтэ табигдана,— гэжэ локомотив-вагон заһабарилгын заводой начальник **А. С. Асеев** үгэеэ эхилһэн байна. Заводой 270 гаран инженер, технигүүд техническэ эдэбхи үүсхэлэй түсэб зохёогоо. Энээнэй аша туһаар үйлэдбэриин олон шухала асуудал шиидхэгдэһэн байна.

Заводой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, партком ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ асуудалда гол анхаралаа хандуулдаг болоо. Шэнэ техникэ тодхохо, үйлэдбэрие оньһожоруулха талаар ехэ юумэн хэгдэнэ. Энэ табан жэлэй эхинһээ хойшо заводой транспортна гүрим хубилгагдаа, локомотивууд шэнэ, түрүү аргаар заһабарилагдадаг болоо. Оньһожоруулгын, автомат аргын хэдэн түхеэрэлгэ цехүүдтэ тодхогдоо. Заводой 25 участок үргэлжэдөө оньһожоруулагдажа байна.

Вагон-хабсаралгын, заһабариин-механическа, булад шудхалгын, мүн бусад цехүүдэй үйлэдбэри шэнэдхэн байгуулагдажа, шэнэ техникээр хангагдана.

Научно-техническэ мэдээсэл шудалха, заводой үйлэдбэридэ таарамжатай дүй дүршэл халан абалсаха талаар зарим тэды ажал хэгдэнэ. Эрдэм, техникын туйлалтануудые үйлэдбэридөө саг соонь хэрэглэхын, шэнэ онол арга, дүй дүршэл халан абалсахын тула завод жэл бүхэндэ научно-шэнжэлгын 20—30 институдтай ажахын договор баталдаг юм. Иимэ холбоо барисаан һайн ашаг үрэ үгэнэ. Заводой үйлэдбэри ехэ орёо. 8 000 шахуу элдэб зүйл, частьнууд бүтээгдэжэ, завод 500 гаран ондоо завод, предприятинуудтай экономическа харилсаатай юм. Коллективэй табан жэлэй дүүрэтэр бэелүүлхэ зорилгонууд бүри орёо байна. Үйлэдбэриин бүхы асуудал зүбөөр, саг соонь шиидхэхын, зүб тоо бүридхэл эмхидхэхын, хэрэгтэй мэдээсэл абахын тула үйлэдбэрие автомат аргаар эмхидхэн хүтэлбэрилхэ гүрим нэбтэрүүлхэ бэлэдхэл хэгдэжэ эхилээ. АСУП хэрэглэхэ бэлэдхэл заводто хэгдэжэ байна.

Ажалай бүтээсэ, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ талаар Зэдын комбинадай коллективэй хүдэлмэри тухай парткомой секретарь **Р. В. Никитков** хөөрэжэ үгөө. Энэ табан жэл комбинадта ехэ орео байгаа гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Юуб гэхэдэ, молибденэй рудагай нөөсын тон бага болоһон ушарһаа малтан абаха хүдэлмэри болюулха, вольфрамай шэнэ хэбтэшэ ангаглаха бэлэдхэл дүүргэхэ талаар ехэ ажал хэхэ хэрэгтэй болоо.

Мүн руда шанаржуулгын шэнэ арга хэрэглэхэ, Холтосоной уурхайе, шанаржуулгын фабрикые шэнэдхэн байгуулха эрилтэ табигдаа. Комбинадай коллектив ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ хэмжээ хараалһан байна. Юнхэрэй шэнэ уурхай ашаглагдажа эхилээ, урдань молибден шанаржуулдаг фабрика шэнэдхэн байгуулагдаа, шэнэ техникэ тодхогдоо. Эдэ бүгэдын ашаар руда малтан абалга 15 процентээр дээшэлүүлэгдэһэн байна.

Тиихэтэй хамта комбинадай коллективэй хүдэлмэридэ ехэ дутагдал бии байһаар. Комбинат жэгдэ бэшээр хүдэлнэ. Энэ шалтагаанһаа продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха түсэб зарим һарануудта дүүргэгдэнэгүй. Юнхэрэй фабрика руда шанаржуулха даабаряа мүн лэ дүүргэнэгүй.

Табан жэлэй даабари дүүргэхэ арга боломжо коллективтэ бии. Тиихын тула хүсэ шадалаа элсүүлхэ, техническэ асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхэ хэрэгтэй. Эдэ ямар асуудалнууд бэ гэхэдэ, Юнхэрэй уурхайһаа руда малтан абалгые хоёр дахин шахуу дээшэлүүлхэ, рудае металлаар шанаржуулан элбэгжүүлхэ, шэнэдхэн байгуулагдаһан шанаржуулгын фабрикые проектээр хараалагдаһан хүсэ шадалдань хүргэхэ, Энхүүрэй хоёрдохи ээлжээе ашаглалгада оруулха зорилго болоно. Орёо эдэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ коллективэй хүсэ шадал элсүүлэгдэхэ байна.

— Модо шэрэлгын технологическа гүрим хубилгаха, голнуудые зүбшөөн автомобильна харгы бариха, модые үлэгдэл хаядаһагүйгөөр дууһыень хэрэглэхэ зорилго модошод шиидхэжэ байна,— гэжэ «Забайкаллес» комбинадай начальник **А. И. Кораблёв** мэдүүлээ.

Комбинадай леспромхозуудта оньһожоруулагдамал доодо складууд баригдажа, модон ута зандаа томо багсаар эндэ хүргэгдэнэ. Модоной үлэгдэл, хаядаһанһаа технологическа зомгооһо үйлэдбэрилхэ цехүүд хэдэн леспромхоздо баригдаа. Модые ута зандань томо багсаар шэрэжэ, хэрэгтэй газартань хүргэхэ технологи ехэ ашаг үрэтэй байба. Энээнэй ашаар модоной тайрадаһа, хибэдэһэ хэрэглэжэ, шэнэ продукци үйлэдбэрилхэ арга олгогдоо.

Модо отслон унагааха, таллуулха, хюреэдэхэ бүхы ажал оньһожоруулагдажа байна. Тиигэжэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ һайжаруулха зорилго бэелүүлэгдэнэ.

Табан жэлэй үнгэрһэн хоёр жэл 10 һарын үрэ дүн согсолон харахада, бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглээгүй байнабди гэжэ сэхэ тэмдэглэхээр гэжэ нүхэр Кораблев хэлээ. Шэнэ барилганууд хараалагдаһан саг болзор соо ашаглалгада тушаагданагүй, тиимэһээ түсэбөөр хараалагдаһан продукци бүтээн гаргагданагүй. Баргажанай комплекс байгуулха, Улаан-Үдын мебельнэ фабрика бариха хүдэлмэри хэдэн жэлэй туршада унжагайруулагдажа байһаар. Теэд барилгын подрядна организацинууд шүүмжэлэл, дутагдалнуудһаа ёһотой тобшолол хэнэгүй гэжэ нүхэр Кораблев тэмдэглээ.

Комбинат зунай һарануудһаа хойшо модо шэрэхэ, продукци худалдаха түсэбөө дүүргэнэгүй. Иимэ ушарһаа жэлэй түсэб дүүргэхэнь ехэ бэрхэшээлтэй болоо. Энээндэ түмэр замай отделениин зэмэ бага бэшэ байна. Отделени жэлэй гурбадахи кварталай туршада комбинадай предприятинуудта 5000 вагон дутуу үгэһэн байна.

Ажалай бүтээсэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ арга боломжо предприяти бүхэндэ бии. Техникэ, механизмууд хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй, ажалай ехэ саг дэмы һалана. Шэнэ онол арга, түрүү дүй дүршэл халан абаха, хаа хаанагүй нэбтэрүүлхэ тэмсэл ябуулагданагүй. Хэрбээ эдэ арга боломжонуудай хүсэд һайнаар хэрэглэгдэһэн байгаа һаань, гүрэнэй түсэб һара, жэл бүхэндэ амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ, ажалай бүтээсэ, ниитын ашаг үрэ дээшэлүүлхэ талаар һайн үрэ дүн туйлагдаһан байха һэн. Модошод алдуу, дутагдалнуудһаа тобшолол хэхэ, тэдэнээ усадхахын түлөө тэмсэхэ байха гэжэ нүхэр Кораблев зүблөөндэ хабаадагшадые найдуулһан байна.

Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин коллективүүдэй табан жэлэй түсэбые хэр дүүргэжэ байһан тухай отделениин начальник **А. А. Кванталиани** хэлээ. Түмэр замаар арадай ажахын ашаа шэрэлгэ жэл бүхэндэ дээшэлжэ байна. Урдань отделениин станцинуудта сүүдхэдээ 800—900 вагон сүлөөлэгдэжэ, ашаа тээгдэдэг байгаа. Харин мүнөө сүүдхэ бүхэндэ 1600—1 800 вагон сүлөөлэгдэжэ ашаалагдана. Поезднуудые түмэр замаар һаадгүйгөөр ябуулхын, ашаа шэрэлгые ехэдхэхын тула техническэ хангалга һайжаруулагдана. Түмэр зам электрижүүлэгдэнэ, дохёо, тэмдэг үгэлгэ оньһожоруулагдана, түмэр замай харгы ута болгогдоно.

Локомотив, вагонуудые ашагтай һайнаар хэрэглэхын түлөө мүрысөөн отделениин коллективүүдэй дунда үргэнөөр дэлгэрээ. Электровозуудые сүүдхэдээ 1000 километртэ гүйлгэхэ гэһэн мүрысөөндэ локомотивна олон бригада хабаадалсана. Хэдэн станцинуудай коллективүүд вагонуудай миин байха сагые хороохо тэмсэлдээ муу бэшэ үрэ дүн туйлаа.

Табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ байһан локомотивна депогой коллектив һаяхан шэнэ үүсхэл гаргаба. Тэдэнэр Москвагай түрүү коллективүүдэй жэшээгээр 1974 ондо бэелүүлхэ зорилгоёо тодорхойлжо, угтамжын түсэб зохёоһон байна. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан даабарие дүрбэн жэлэй туршада дүүргэхэ байһанаа тэдэнэр мэдүүлээ.

Нүхэр Кванталиани түмэр замшадай, түмэр замтай холбоотой предприятинуудай хүдэлмэриин зарим дутагдалнуудые элирүүлһэн байна. Промышленна предприятинуудые бариха, ашаглалгада тушаахада, түмэр замай һалаа харгынуудые бариха асуудалда ёһотой анхарал хандуулагданагүй. Энэ ушарһаа предприяти хүдэлжэ эхилһэн түрүүшын үдэрһөө бэрхэшээлдэ ороно. Хэрэгтэй материал, техникэ, зэр зэмсэг абахын, продукцияа ашажа ябуулхын тула вагонууд, түмэр замай һалаа харгы хэрэгтэй. Теэд тэрээндэ саг соо анхарал хандуулаагүй шалтагаанһаа вагонууд миин байлгагдана, элдэб ашаан газаа хэбтүүлэгдэнэ.

Һалаа харгынуудай баригдаагүй дээрэһээ Заудинск, Хоронхой, Сэлэнгэ, Медведчиково, Зэдэ станцинуудта вагонууд ехэ саг соо миин байлгагдана. Энэ асуудал түмэр замшадай, промышленна предприятинуудай хамтын хүсөөр шиидхэгдэхэ ёһотой юм.

Партиин Улаан-Үдын горкомой секретарь **Л. Н. Кашкин** городой промышленна, транспортна предприятинуудай хүдэлмэри шэнжэлэн харуулаа. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ һайжаруулха, табан жэлэй түсэбые болзорһоонь уридшалан дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан олон үүсхэл предприятинуудта гаргагдажа, дэмжэгдэһэн байна.

Коллективүүд үйлэдбэрээ техническэ талаарнь шэнээр зэбсэгжүүлхэ, шэнэ техникэ, түхеэрэлгэ тодхохо талаар ехэ хүдэлмэри хээ.

— Харин туйлаһан амжалтаяа дурдаад, шиидхэгдэхэ ёһотой асуудалнуудта анхаралаа хандуулаагүй һаа, тэдээн тухай хөөрэлдөөгүй һаа, ехэ алдуу хэхэбди,— гэжэ нүхэр Кашкин тэмдэглээ. Бии байгаа арга боломжонууд үшөө хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Тиимэһээ ажалай бүтээсэ зарим предприятинуудта горитой ехээр дээшэлнэгүй, үйлэдбэриин ашаг үрэ бага байна. Городой 15 предприяти продукци худалдаха, 12 предприяти ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа дүүргээгүй. Тэдэнэй гэмээр ехэ продукци арадай ажахыда дутуу үгтөө.

Судна бүтээлгын завод ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ арга боломжонуудаа муугаар хэрэглэнэ. Городой промышленна предприятинуудта бүхы ажалай оройдоо 41 процентнь машина, механизмуудай хүсөөр бүтээгдэнэ. Автомашинануудые хэрэглэлгын коэффициент үшөө бага.

Туһалбариин үйлэдбэриин, ашаа тээлгэ, буулгалтын, складуудтахи хүдэлмэриин горитой хубинь бар хүсөөр бүтээгдэнэ. Иимэ байдалтай саашадаа эбсэжэ болохогүй. Коллектив бүхэн арга боломжоёо элирүүлэн хэрэглэхэ, ажалай бүтээсэ горитой ехээр дээшэлүүлһэнэй ашаар продукци үйлэдбэрилгые эрид ехэдхэхэ зорилготой гэжэ нүхэр Кашкин онсо тэмдэглээ.

— Промышленна, транспортын, хэлхеэ холбооной предприятинуудта 3000 гаран залуу инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ажаллана,— гэжэ ВЛКСМ-эй секретарь **В. М. Леонов** мэдүүлһэн байна. Залуу мэргэжэлтэд ахамад нүхэдэйнгөө туһаламжаар техническэ эдэбхи үүсхэлэй ажалда хабаадалсана, үйлэдбэрие оньһожоруулха асуудал шиидхэлсэнэ. Залуу мэргэжэлтэдэй 15 совет предприятинуудта хүдэлнэ.

Гэбэшье залуу инженер, технигүүдэй хамтын хэрэгтэ оруулдаг туһа нэмэри тиимэшье ехэ бэшэ. Предприятинуудай мэргэжэлтэд тэдэнэй хүдэлмэри ёһотой һайнаар хүтэлбэрилнэгүй. Жэшээлхэдэ, Зэдын комбинадта олон залуу мэргэжэлтэд ажаллана. Теэд тэдэнэр үйлэдбэриин шухала асуудал шиидхэхэ эдэбхи үүсхэл гарганагүй. Яахадааб гэхэдэ, ахамад нүхэдэй, гол мэргэжэлтэдэй зүгһөө тэдэндэ ёһотой туһаламжа хүргэгдэнэгүй. Шэнэ Бэрээнэй заһабариин-механическа заводой 18 залуу хүдэлмэришэд ажалай нормо дүүргэнэгүй. Нэгэ предприятиһаа нүгөөдэ предприятида залуу мэргэжэлтэд, хүдэлмэришэдэй ошохо ябадал мүн лэ олон.

Иимэ байдал хүсэд һайнаар шэнжэлэгдэнэгүй, шалтагааниинь элирүүлэгдэнэгүй. Партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ зохихо анхарал хандуулха ёһотой.

Ажалай Улаан Тугай ордено авиазавод республикымнай түрүү предприятинуудай нэгэн юм. Энэ коллектив хүшэр ажал оньһожоруулха, шэнэ онол арга, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ зорилгые удаа дараалан бэелүүлжэ байна. Үйлэдбэрээ техническэ талаарнь шэнээр зэбсэгжүүлхэ, коллективэй социальна хүгжэлтын холын хараата түсэб эндэ баталан абтанхай. Энэ түсэбэй ёһоор үргэлжэдөө оньһожоруулагдамал цех, участогые байгуулха, эртээнһээ зохёогдоһон программын ёһоор хүдэлдэг станогуудые тодхохо, үйлэдбэридөө АСУП хэрэглэхэ талаар ехэ алхам хэгдээ.

Үйлэдбэриин технологическа процесс үндэһөөрнь хубилгагдаа. Заводые техническэ талаарнь шэнээр зэбсэгжүүлхэ холын хараата түсэб бэелүүлхэдээ, коллектив хэдэн гол шэглэл баримтална. Бүхы үйлэдбэрие оньһожоруулхатай, бүтээсэ ехэтэй шэнэ техникээр цехүүдые хангахатай хамта, туһалбариин ажахы, ашаа тээлгэ, буулгалгын, складуудтахи хүдэлмэри оньһон аргаар бүтээхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдадаг болоо. Тиигэжэ хамта дээрээ нэгэ миллион түхэригһөө холо үлүүтэй экономическа ашаг үрэ үгэхэ хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээ. 1975 он бологор шудхалаа хэлгын шэнэ технологи нэбтэрүүлэгдэхэнь. Мүн түмэр хабтагай эсхэхэ шэнэ гүрим хэрэглэгдэжэ эхилээ.

Детальнууд, металл шэнэ аргаар болбосоруулагдана. Программын ёһоор хүдэлдэг бүтээсэ ехэтэй станогууд заводой гурбан гол цехтэ тодхогдобо. Үйлэдбэридэ электронно-тоололгын машинанууд (ЭВМ) хэрэглэгдэжэ байна.

Үйлэдбэрилгые хүтэлбэрилгэ нарижуулан һайжаруулхын тула АСУП нэбтэрүүлхэ бэлэдхэл хэгдэжэ байна. Тоо бүридхэл нарин нягтаар хэхэ, хэрэгтэй мэдээсэл абаха, шэнжэлгэ хэхэ зорилгоор тоололгын түб (ВЦ) эмхидхэгдэбэ. Тэдэнэй хүдэлмэри эмхидхэхэ, хинаха координационно совет байгуулагдаа. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ коллектив зоригжонхой. Энээн тухай заводой главна технолог **Л. Я. Авилов** зүблөөн дээрэ хэлэһэн байна.

— Манай коллектив жэл бүхэндэ ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлнэ,— гэжэ нооһо сэбэрлэн угаадаг фабрикын главна инженер **А. Л. Фролова** мэдүүлээ. Үйлэдбэриимнай олонхи процесс оньһожоруулагдаһан байна. Нооһо сорт сортоорнь илгаха конвейер тодхожо, ехэ ашаг үрэ абаабди. Энэ ажал дүүргэдэг олон хүдэлмэришэдые туһалбариин хүшэр ажалһаа сүлөөлжэ, бүтээсыень дээшэлүүлхэ, шанарыень һайжаруулха арга хангаабди.

Үйлэдбэрие оньһожоруулха хүдэлмэри түсэбэй ёһоор, һайнаар дүү... тула техническэ сове... гүулагдаһан юм. Сове... са 1973 ондо бэелүү... хэмжээ ябуулга хара... тэдэнэй олонхинь д... дээ.

Фабрикын инженер... ническэ хүдэлмэри... түрүү дүй дүршэл... абалсахын, шэнэ оно... үйлэдбэридөө нэбтэр... тула түрүү пред... нуудта командировко... жо ерэнэ. Шэнэ те... түрүү технологи нэб... жэ, техническэ талаар... римталагдаһан нормо... огдоһон байна. Хүдэ... шэдэй олонхинь шэн... моор ажалладаг боло...

Коллектив урдахи ... гоёо амжалтатайгаар ... хэнэ. 600 гаран хүдэ... шэд байгша оной ... уридшалан дүүргээд ... оной даабари дүүргэж... лээ.

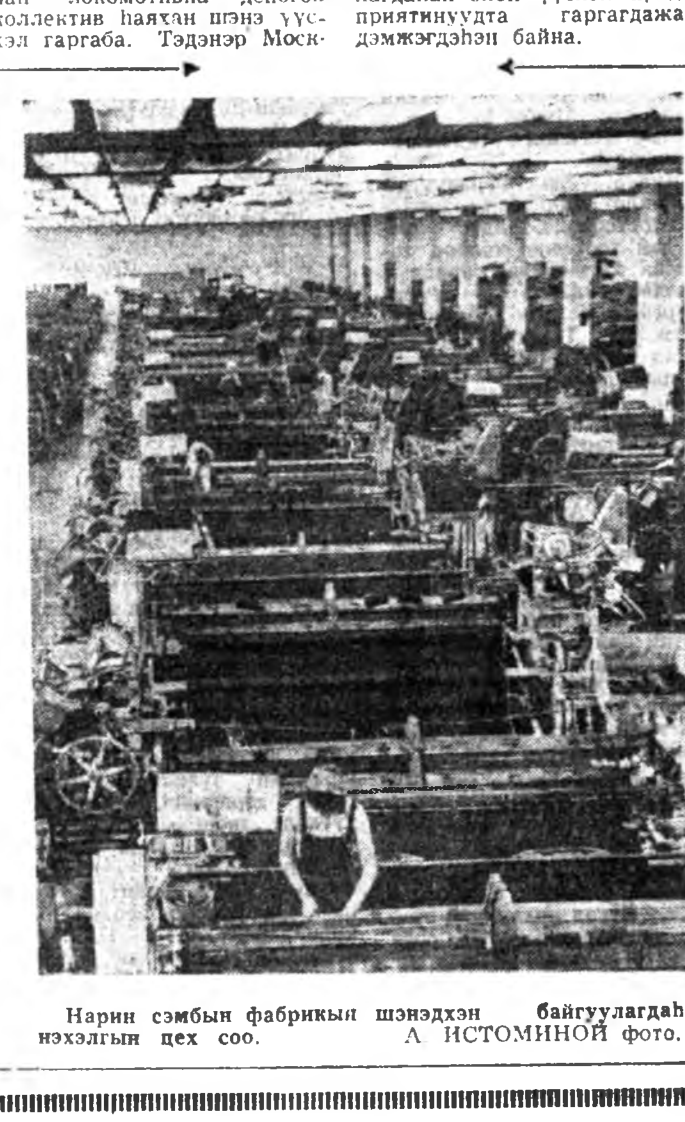
Гэхэтэй хамта алду... тагдалнууд хүсэд у... даагүй байһаар. Ажа... гые дэмы гээхэ ушар ... олоор дайралдана. Ту... риин ажал оньһожор... продукциин шанар ... руулха талаар үшөө ... той юумэн хэгдэхэ ... болоно. Лабораторно ... машина, ноолоо угаа... нэ машинануудые то... нооһо ашаха, буулгаха... лые оньһожоруулха, ... кые шэнэдхэн бай... асуудалда коллективэ... харал ойрын хоёр ... туршада хандуулагда... гэжэ Фролова тэмдэгл...

Байгалай модоной ... директор **В. Р. Во...кин** үгэ хэлэхэ зуураа ... лективай ажал туха... тоод. шүүмжэлхы ... ажаглалта хэһэн байн... мэр замай отделени... нуудаар саг соонь ха... гүй, энэ ушарһаа мод... ажал бага бэшээр һ... лагдана гэжэ тэрэ ш... лээ. Мүн барилгын под... организацинууд т... дүүргэнэгүй, тиимэһээ ... мышленна объектнүүд... байранууд ашаглалгад... соогоо тушаагданагүй.

Хүдэлмэришэдэй ... һэлгэгдэхэ, нэгэ пред... тиһаа нүгөөдэдэ ошож... ха ушар усадхаха тух... намжануудые тэрэ ... Хүдэлжэ байгаа г... һэлгэдэг хүдэлмэри... ондоо предприятида ... һаа арсаа хадаа ... тиимэ бэлээр ажалаа ... хаяа болихо һэн гэжэ ... хэлээ.

Эдээ хоолой предп... нуудай хүдэлмэри ... руулха, элдэб зүйлэй ... тай эдеэ хоол, һүнэй ... нүүдые бүтээдэг б... мүн энэ һалбариин аш... дээшэлүүлхэ асуудалд... лөөндэ хабаадагшадай ... рал республикын эдэ... лой министрэй уялга ... гэгшэ **А. С. Мурышев**... нэй промышленностии... гэдэлэй начальник ... **Дамбуев** хандуулаа. ... харгынуудай предпри... дай хүдэлмэрилэгш... профсоюзай обкомой ... лэгшэ **М. Е. Денисенк**... гы барилгын, автома... нуудые ашагтайгаар ... лэхэ асуудал тушаа ... хэлээ.

Партиин обкомой ... хи секретарь **А. У. М...ев** зүблөөндэ хабаада... дэлгэрэнгы үгэ хэлэһ... на.



Нарин сэмбын фабрикын шэнэдхэн байгуулагдаһан нэхэлгын цех соо. А. ИСТОМИНОЙ фото.

ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭ ЭБ НАЙРАМДАЛ ХАНГАХЫН ТҮЛӨӨ

Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэhэн үгэ

(Түгэсхэл. Эхининь 1-дэхи нюурта).

...эбэлнь, бидэнэр дура... байхабди, тэрэнние амар... абди.

...үндэтэ нүхэд! Дүшэн ... урда тээ Индиин ...ехэ уран зохёолшо сэ... ухаата Рабиндранат ... Советскэ Союзда айл... ан юм. Тэрэ үедэ ма... орон социалис байгуу... ые hаял эхилжэ бай... hэн. Бидэнэр тэрэ үедэ ... юумэ үзэжэ, ехые хэ... байгаабди. Тингэбшье ...етскэ Союз үшөөл гээг... дэнги, үгытэй орон байгаа hэн. Тэрэнние бүхы талаhаань капиталис гүрэнүүд хүреэлжэ, тэдэнэй зүгhөө дахин добтолхо аюул зайсуулагдаагүй байгаа. Тиихэдэ ажаhуухань хэсүү бэрхэ, дүүргэхэ зорилгонууд асари ехэ, дүй дүршэлшьегүй, эрдэм мэдэсэшьегүй байгаа hэмди гэжэ гоеонгүй хэлэhүү. Гэбэшье арад зоной хүсэл зориг, тэрэнэй шэн габьяань, ажабайдалайнгаа зорилго болгоhон хэрэгтээ хизаарлашагүй үнэн сэхэ байлгань Тагорые ехээр гайхуулhан юм. Совет хүнүүд «хамсыгаа шамажа, энэ ехэ газар дайда дээрэ шэнэ дэлхэй байгуулхын тулада ажаллажа байна» гэжэ «Росси тухай бэшэгүүд» гэhэн зохёол соогоо бэшээ hэн.

Тэрээнhээ хойшо хэдэн арбан жэл үнгэрөө. Бидэ тэрэ шэнэ дэлхэйе байгуулаабди.

Олон зуун жэлэй туршада арадууд айхабтар ехэ хүсэтэй, үнэн hайхан хэрэгэй түлөө, ажалша хүнүүдэй зол жаргалай түлөө гайхамшаг зүйлнүүдые бии болгожо шадаха шэдитэ баатар тухай үльгэр туужадаа дууладаг байгаа. Харин тэрэ баатарынь хадаа арад зон өөрөө болоно, тэрээндэ социализм шэдитэ хүсэ олгоно гэжэ манай дүй дүршэл харуулаа.

Бидэнэр, хүндэтэ нүхэд, мүнөөшье «хамсыгаа шаман хүдэлhөөрбди, юундэб гэхэдэ, урагшаа дабшахые хүсэнэбди. Социализмын булюу зүйлнүүдые научно-техническэ революциин шэнэ шэнэ туйлалтанuудтай холбохые хүсэнэбди.

Бидэнэр оронойнгоо үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые бүри ехээр, эрид дээшэлүүлжэ, совет арадай материальна болон оюун сэдьхэлэй хэмжээе hайжаруулха хүсэлэнтэйбди. Нииитын харилсаае саашадань нарижуулха, социалис демократиие улам хүгжөөхэ зорилготойбди.

Советскэ Союз арадуудай ажабайдал болон ажал ябуулгын бүхы талаар бусад социалис гүрэнүүдтэй аха дүүгэй ёhoop, үргэнөөр харилсан ажаллана. Энэнь манай оронуудай амжалтатайгаар урагшаа дабшалгада айхабтар ехэ туhа хүргэнэ. Политикада бэелүүлжэ байгаа хамтын ябуулганууд, түсэбүүдээ тааралдуулга, экономикодо ажалаа хубаарилга, нийтын ажабайдалда дүй дүршэлөө андалдалсалга, соёл культурын үнэтэ баялигуудые андалдалга — эдэ бүгэдэ али али талыемнай айхабтараар баяжуулаа.

Колониальна дарлалтаhаа сүлөөрhэн арадуудтай манай холбоо харилсаан улам бэхижэнэ. Энэ талаар мүнөө манай Индидэ ерэhэнэй үрэ дүн, премьер-министр г-жа Индира Гандитай хэhэн хэлсээнэймнай үрэ дүн ехэ шухала удха шанартай байгаа гэжэ гүйсэд үндэhэтэйгөөр хэлэжэ болоно. Совет-энэдхэг харилсаае манай арадуудай аша туhада саашадань хүгжөөлгэдэ энэ үрэ дүн ехэ туhа хүргэхэ юм гэжэ би найданаб.

Хараалhан зориhоноо бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада ехээр ажаллаха хэрэгтэй. Совет-энэдхэг хани барисаанай аша туhада хамтаараа ажаллаял!

Бүхы дэлхэй дээрэ энхэ амгалан байдал тогтонижуулхын түлөө хамтаараа ажаллаял!

Совет-энэдхэг хани барисаанай түлөө, эб найрамдалай түлөө hайн hайхан ажал хэжэ байhандатнай, нүхэд, үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэб.

Л. И. Брежневэй үгын түгэсхэлые сугларагшад хүл дээрээ бодон зогсожо угтаа, удаан саг соо нэрьесэ альга ташаа.

Дурасхаалай, Советскэ Союзай ба Индиин хоорондохи, совет ба энэдхэг арадуудай хоорондохи хэтэ мүнхын, бата бэхи хани барисаанай hүлдэ тэмдэг болгон «Улаан талмай» гэжэ мэдээжэ совет уран зурааша Петр Мальцевай зурагые Энэдхэг-совет соёлой бүлгэмдэ сугларагшадай нэрьемэ альга ташалган доро Л. И. Брежнев дамжуулан үгөө.

Премьер-Министр Индира Гандиин үгэ хэлэхэдэ, тэрэнние сугларагшад халуунаар угтаа.

Индира ГАНДИИН хэлэhэн үгэ

...үндэтэ г-н Брежнев!
...үндэтэ айлшад!

...эдхэг-совет соёлой бүл... списоктэ минии нэрын ...гүй байhые хараада аба... болоо hаа, би энэ бүлгэ... гэшүүн бэшэ болоноб. ...өөр энэ бүлгэмые, тэрэ... эдэбхитэдые хүндэлдэг ...аа гэршэлэн харуул... тулада би эндэ байлса... Би таанадтал аб адляар ...эг-совет хани барисаа... тала баригша болоно ...эб, тиигээгүй hаа энэ ...алгада би хабаадалса... байгааб.

...нди ба Советскэ Союз ... халуун нягта холбоо ...саатай гэжэ таанад мэ... Энэ хани барисаан ... национальна бэеэ ...хай байдал хамгаалгадамнай туhална. Манай экономикые түгэлдэр хүсэтэй болгоод лэ байhан сагтаа, бидэнэр өөрыгөө хамгаалжа шадахабди. Энэ талаар Советскэ Союз бидэнэртэ али бүхы туhаламжа үзүүлнэ. Манай хани барисаанда В. И. Ленин, Джавахарлал Неру үндэhэ hуури табиhан байха юм. Мүнөө Л. И. Брежневэй нэрэ манай орондо мүн лэ гүнзэгы ехэ хүндэтэйгөөр дурдагдадаг, юуб гэхэдэ, энэдхэг-совет хани барисаанай аша туhада зорюулан, Генеральна секретарь олон юумэ хэhэн байна.

Манай хани барисаа бэхижүүлхын тула совет арад ехэ абьяастайгаар тэмсэдэг гэжэ би мэдэнэб. Агууехэ Октябриин социалис революциин болоод байhан түрүүшын үе тухай, В. И. Ленин тухай би олон юумэ дуулаhан байгааб, зүгөөр Советскэ Союзые бодото hайнаар мэдэжэ абалгадамни манай бүлгэмэй хүндэтэ президент К. П. Ш. Менон намда туhалаа. СССР-тэ ойр зуурын саг соо айлшалхадаа, совет арадай ажабайдалтай хүсэд hайнаар танилсаха аргагүй байгааб. Гэбэшье нэгэтэ Советскэ Союзда олон газар нютагуудаар ябаха аргатай болоходоо, бидэнтэй хани барисаата совет арадай ажабайдалые бүри hайнаар мэдэжэ абаhан байнаб.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй айлшаар ерэлгэ хадаа саг үргэлжэ хүгжэжэ байгаа энэдхэг-совет бата бэхи хани барисаанай үшөө нэгэ шатань болоно, энэ айлшалгаhаа уламжалан, манай хани барисаан улам бата бэхи болохо гэжэ би этигэнэб.

Шэнэ ажабайдал зохёон байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаададаг совет эхэнэрнүүдтэ энэ трибуна дээрэhээ үгэ хэлэлгээ хэрэглэн халуун баясхалан хүргэхэ, hайниие хүсэхэ байнаб. Индидэ шэнэ бүлгэм байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаадахыень энэдхэг эхэнэрнүүдые тэдэнэй жэшээ зоригжуулна.

Энэдхэг-совет соёлой бүлгэмэй гэшүүдтэ hайниие хүсэнэб.

Энэдхэг-совет соёлой бүлгэмэй Национальна соведэй генеральна секретарь Литто Гхош уулзалгын түгэсхэлдэ үгэ хэлээ.

Энэ үнэхөөрөөл түүхэтэ үдэрые манай оронуудай арадууд, бүхы дэлхэйн арадууд хэзээдэшье мартахагүй гээд тэрэ хэлээ. Манай хүндэтэ, үнэн сэхэ ханиие бидэнэр эндэ мүнөө амаршалжа байнабди, манай уужам ехэ ороной бүхы нютагуудтахи олон миллион хүнэй зүгhөө бидэнэр тэрэнние амаршалнабди. Л. И. Брежнев Индира Ганди хоёрой уулзалга манай оронуудай арадуудта ехэ удха шанартай байхаhаа гадна, дэлхэй дээрэ эб найрамдалай ба дэбжэлтын хүсэнүүдые нягтаар жагсаалгада угаа ехэ удхатай ушар болоно.

Мүнөө манай нийслэл тээшэ бүхы дэлхэйн анхарал хандуулагдана. Эб найрамдал. эрхэ сүлөө, социализм хадаа манай бүмбэрсэг дэлхэйн арадуудые Индиин премьер-министр Индира Гандитай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин мүнөөнэй уулзалгатай холбоно. Манай арадуудай хани барисаан хэн нэгэнэй аша туhада эсэргүүгээр, ямар нэгэн орондо эсэргүүгээр зорюулагданхай бэшэ гэжэ хүн түрэлтэн мэдэнэ.

Литто Гхош уулзалгада хабаадагшадай альга ташалган доро иигэжэ ородоор хэлээд үгэеэ дүүргэээ:

— Хүндэтэ нүхэр Брежнев! Ороной бүхы нютагуудhаа эндэ ерээд байhан манай бүлгэмэй гэшүүдэй зүгhөө Танда халуун амаршалга хүргэхые, дурлалаа мэдүүлхые би хүсэнэб.

* * *

Энэдхэг-совет соёлой бүлгэмэй эдэбхитэдтэй Л. И. Брежневэй уулзалга Индиин ба Советскэ Союзай арадуудые нэгэдүүлдэг заншалта хани холбооной бата бэхи байhыень, өөрынгөө үнэн сэхэ, шалгагдамал хани — Советскэ Союзда Индиин эгээн лэ үргэн олон демократическа олониитын гүнзэгы ехэ hайшаалтайгаар, үнэн зүрхэнhөө дурлан хандадагые үшөө үшөө дахин харуулаа.

Н. КОЛЕСОВ,
В. МАТЯШ.

...ҮХЭР М. А. СУСЛОВАЙ ...ИТВАДА ОШООД ...АЙhАН ТУХАЙ

...ВИЛЬНЮС, ноябриин 28. (ТАСС). Эндэ ерээд байhан ...ПСС-эй ЦК-гай Политбю... гэшүүн, КПСС-эй ЦК-... секретарь М. А. Суслов ...өөдэр түлишын аппара... Вильнюстэхи заводые ...жо хараба. Заводой үй... бэри болон партийна эм... хүдэлмэритэй танилса... юhэдэхи табан жэлэй ...ебые болзорhоонь урид ...үргэхын тулада коллекти... хэр зэргэ элсүүлжэ бай... тухайнь hонирхоhон ...йна.

Удаань КПСС-эй ЦК-гай ...ретарь республикын Наукануудай академиин хи... болон химиин технологи... институтда хүрэжэ, ... хэгдэжэ байгаа научна шэнжэлэлгэнүүдээр hонирхобо.

М. А. Суслов В. И. Ленинэй памятнигта венок табяа. Мүн тэрэшэлэн хоёр дахин Советскэ Союзай Герой, армиин генерал И. Д Черняховскиин памятнигта, совет сэрэгшэдые аха дүүгэй ёhoop хүдөөлүүлhэн газарта веногууд табигдаа.

М. А. Суслов байрын гэрнүүдэй барилгын хэр зэргэ ябажа байhан тухай hонирхобо. Литвагай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь А. Ю. Снечкус болон республикын бусад хүтэлбэрилэгшэд М. А Сусловтай хамта городой шэнэ микрорайонуудаар ябалсаа.

...үхэр М. А. Суслов ...итваhаа мордобо

ВИЛЬНЮС. (ТАСС). ...ПСС-эй ЦК-гай Политбю... гэшүүн, КПСС-эй ЦК-... секретарь М. А. Суслов ...ябриин 29 дэ Литваhаа ...олобо.

...итвагай КП-гэй ЦК-гай ...дэхи секретарь А. Ю. ...ечкус, Литвагай ССР-эй ...рховно Соведэй Президиу... Түрүүлэгшэ М. Ю. Шумаускас, республикын Ми...стрнүүдэй Соведэй Түрүү...шэ И. А. Манюшис, Литвагай КП-гэй ЦК-гай бюрогой гэшүүд, гэшүүндэ кандидадууд, Литвагай ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэнэрэй орлогшонор, Литвагай ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүд, республикын ба нийслэлэй партийна, совет эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд вокзал дээрэ М. А. Сусловые үдэшөө.

...ЕЛИДЭ БОЛОhОН ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

...ЕЛИ, ноябриин 28. ...АСС-ай тусхай корр). ...ПСС-эй ЦК-гай Генеральна ...ретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэ...үн Л. И. Брежневэй ал... хэрэгээр ерэлгэдэ зо...агдаhан ээлжээтэ пресс-...ференци эндэ үнгэрэгдэ...

...ндиин түлөөлэгшэ — Ин... МИД-эй гадаадын хэ...үүдые эрхилхэ секретарь ...аль Сингх эндэ үгэ хэ...дээ, совет-энэдхэг хөө...дөөнүүд амжалтатайгаар ...ргэжэ байна гээд тэмдэг... Ороной социальна, эко...мическа дэбжэлтэ ханга... политикаяа Индиин пра...ельство, арад үргэлжэ...үлхээр шиидэнхэй гэжэ ... хөөрэлдөөнүүдэй үедэ ... Ганди онсолон мэдүүлээ. ...Совет-энэдхэг хөөрэлдөө...д хани халуун, үнэн зүрхэнэй, үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрнэ гээд Кеваль Сингх хэлэhэн байна.

Совет түлөөлэгшэ Л. М. Замятин иигэжэ хэлэбэ:

— Индиин хүтэлбэрилэгшэдтэй хэhэн удха түгэлдэр хөөрэлдөөнүүднай уласхоорондын гол шухала асуудалнуудаар үгэеэ ойлголсохо талаар Советскэ Союзай, Индиин хоорондо үргэн ехэ харилсаатай, политическэ, экономическа ба бусад hалбаринуудта совет-энэдхэг харилсаа гүнзэгырүүлэн хүгжөөхэ байха гэжэ хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдээсэхыемни КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев намда даалгаа. Хөөрэлдөөнүүд үшөөл үргэлжэлhөөр.

Удаань К. Сингх, Л. М. Замятин журналистнуудай асуудалнуудта харюусаба.

...ОВЕТ ДЕЛЕГАЦИ ИРАГТА ЕРЭБЭ

...БАГДАД. (ТАСС). Эндэ ...эд байhан КПСС-эй ЦК-... Политбюрогой гэшүүндэ ...ндидат, КПСС-эй ЦК-гай ...ретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Национальность...дай Соведэй гадаадын ...ргүүдые эрхилдэг комис...и түрүүлэгшэ Б. Н. По...марев түрүүтэй Совет де...гациин, Араб социалис ...бжэлтэ (БАСС) гэдэг ...ртиин нютагай хүтэлбэ...и генеральна секретариин орлогшо, Ирагай Революционно командованиин Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Саддам Хусейн түрүүтэй Ирагай делегациин хоорондо хөөрэлдөөнүүд эндэ эхилбэ. Совет-ирак хани харилсаа, партинууд хоорондын холбоо барисаа саашадань хүгжөөхэ асуудалнууд, мүн Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэлэгдэхэ байна.

...үдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэдэй ...ухэсоюзна конференци

«Коммунис байгуулалтын ...өөнэй шатада хүдэлмэри...н ба хүдөө бэшэгшэдэй ...лөөн» гэhэн темээр на...но-практическа бүхэсоюз...конференци ноябриин 28-... Москвада, Журналист...дай түбэй байшан соо хү...мэрээ дүүргэбэ. Эдэ үдэр...үдтэ тэмдэглэгдэжэ бай... хүдэлмэришэн коррес...дентнүүдэй бүхэсоюзна ...эдэхи зүблөөнэй 50 жэлэй ойдо тэрэ зорюулагдаhан байгаа. Мүнөө хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэдэй 6 миллион шахуу корреспондент энэ хүдэлөөндэ хабаадана.

«Правда газетын ахамад редакторай орлогшо, «Рабоче-крестьянский корреспондент» журналай ахамад редактор А. И. Луковец конференци дээрэ элидхэл хэбэ.

(ТАСС).

СОВЕТ АРАДУУДАЙ НЭГЭН БҮЛЭ СОО

ЛИТВАГАЙ ССР-тэ АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРДЕН БАРЮУЛАГДАБА

ВИЛЬНЮС, ноябриин 28 (ТАСС-ай корр. В. Куликов, Э. Васердамас). Шара хубын үнгэтэ Балтикын эрьеhээ Зүүн Литвагай нуурнууд хүрэтэр — республикын бүхы дэбисхэр дээрэ энэ үдэр гэрэлтэ hайхан. ехэ hайндэр болобо. Совет Литвагай туг дээрэ Ленинэй орденой хажууда Арадуудай хани барисаанай орден яларба. Энэ орден Литвагай арадай бүхы аха дүү совет арадуудтай таhаршагүй нягтаар нэгэдэhэнэй hүлдэ тэмдэг мүн. Коммунис байгуулалтын хэрэгтэ, социалис Эхэ ороной түгэс хүсые бэхижүүлхэ хэрэгтэ республикын оруулhан ехэ хубитые Эсэгэ оромнай энэ үндэр хайра шангаар тэмдэглэбэ.

Совет Литвагай нийслэл Вильнюс хото улаан тугуудаар, уряа бэшэгүүдээр шэмэглэгдэнхэй. Залуу болоhон мэтэ эртэ урдын энэ город республикада үндэр шан олгоhоной hайндэртэ ерэhэн олон тоото айлшадые угтаа.

Литвагай Компартиин Центральна Комитедэй болон республикын Верховно Соведэй хамтын баярай заседанида Литвагай КП-гэй ЦК-гай гэшүүд болон гэшүүндэ кандидадууд, СССР-эй Верховно Соведэй болон Литвагай ССР-эй Верховно Соведэй депутадууд, партийна, совет болон нийтын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, промышленность болон хүдөө ажахын түрүүшүүл, эрдэм ухаан болон соёл культурын ажал ябуулагшад спортын ордоной уужам hаруул зал соо сугларба.

Литвагай ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **М. Ю. Шумаускас** баярай заседани нээгээ. Республикын ажалшад Эхэ ороной үндэр дээдэ хайра шан — Арадуудай хани барисаанай ордениие айхабтар баяртайгаар, тон ехэ абьяас хүгжэлтэтэйгөөр хүлеэн абаа гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Энэ орден хадаа совет Литвагай хүдэлмэрилэгшэдэй, колхознигуудай, интелегенциин шэн габьяатайгаар ажаллаhые, социалис интернационализмын, аха дүү арадуудай хани барисаанай эрхим hайхан ёhо заншалнуудта Литвагай арадай үнэн сэхэ байhые мэдэрhэн ябадал болоно гэжэ тэдэнэр ойлгоно.

Советскэ Союзай болон Литвагай ССР-эй гүрэнэй гимннүүд зал соо hүр жабхалантайгаар зэдэлнэ.

Литвагай ССР-эй туг болон КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дурасхаалай туг зал соо асарагдаба.

Баярай заседанида хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое Хүндэлэлэй президиумдэ айхабтар ехэ дэбжэлтын оршон байдалда hунгаба.

Удаань КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **М. А. Сусловта** үгэ үгтэбэ.

Эхэ ороной дээдын хайра шан — Арадуудай хани барисаанай орденоор шагнагдаhантайнь дашарамдуулан, М. А. Суслов Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй болон ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневэй өөрын нэрэhээ, мүн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын нэрэhээ баярай заседанида хабаадагшадые, совет Литвагай бүхы ажалшадые үнэн зүрхэнhөө амаршалба. Совет Социалис Республикануудай Союзые бэхижүүлхэ, манай арадуудай хани барисаан болон аха дүүгэй холбоо харилсаае батадхаха хэрэгтэ ехэ габьяатай байhанайнгаа, мүн Совет гүрэнэй экономическа, социально-политическэ болон культурна хүгжэлтэдэ ехэ оруулалта хэhэнэйнгээ түлөө Литвагай ССР энэ орденоор шагнагдаа.

Танай республикые шагналга зүрхэ сэдьхэл доhолгомо, баярта ушар мүн. Би урдань Литвада хүдэлhэн хадаа социалис Литвагай габьяа болон амжалтануудай үндэрөөр сэгнэгдэhэндэ мүнөө таанадтай хамта үнэн зүрхэнhөө баярлажа байнаб.

Литвагай ССР манай олон национальна социалис гүрэнэй залуу республикануудай нэгэн юм. 1940 ондо Коммунис партиин хүтэлбэри доро литовско арадай совет засагые hэргээн тогтоожо, Совет Социалис Республикануудай Союзай бүридэлдэ ороhонhоонь хойшо түүхын талаар ехэшье саг үнгэрөөгүй. Гэбэшье энэ турша соо совет Литва экономическа, политическэ болон соёл культурынгаа хүгжэлтэдэ үзэгдөөгүй ехэ амжалта туйлаа. Иимэ амжалта капиталис байгуулалтын байдалда хэзээдэшье туйлагдахагүй.

Мүнөөнэй Литва хадаа Совет Республикануудай агууехэ Союз дотор бусадтай адли тэгшэ эрхэтэй, hалбаран бадаржа байгаа социалис республика мүн. Экономико хүгжөөхэ, арад зоной ажана байдал hайжаруулха, соёл культура хүгжөөхэ, республикые hалбаран хүгжэжэ байгаа нютаг хизаар болгохо талаар бэелүүлэгдэhэн бүхы туйлалтанууд литовско арадай өөрынь шэн габьяатаар, ушар ёhо мэдэнгеэр ажаллаhанайнь үрэ дүн байхатайнь хамта манай совет ороной бусад бүхы арадуудтай, түбхын түрүүндэ аха дүү ород арадтай литовско арадай аха дүүгэй ёhoop, али бүхы талаар харилсан ажаллаhанай, бэе бэедээ туhалалсаhанай, таhаршагүй хани барисаа тогтооhоной үрэ мүн.

Советскэ Союзай арадуудай аха дүүгэй хани барисаан хадаа социалис общественын агууехэ туйлалтануудай нэгэн мүн юм. Түүхын ябасаhаа дулдыдан гараhан энэ хани барисаамнай Коммунис партиин ленинскэ национальна политикые эрид шууд бэелүүлhэнэй ашаар совет байгуулалтын социально-экономическа болон политическэ бата бэхи үндэhэ hуури дээрэ тогтоhон байна.

Социализмын үедэ мүндэлhэн совет социалис нацинуудай аха дүүгэй хани барисаан болон бэе бэедээ туhалалсалга социальна дэбжэлтын агууехэ хүсэн байжа, зохёохы түгэс эршэ зориг түрүүлдэг.

hүүлээрнь М. А. Суслов КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые хүсэндэнь бэелүүлхэ талаар совет экономикын туйлаhан амжалтанууд тухай, юhэдэхи табан жэлэй даалгабаринуудые дүүргэлтын зарим тэды дүнгүүд дээрэ тогтожо хэлэбэ.

Совет экономикын амжалтатайгаар хүгжөөгдэhэнэй ашаар арад зоной ажана байдал болон соёл культурые нилээд hайжаруулха гэhэн табан жэлэй түсэбэй гол зорилгые удаа дараагаар бэелүүлхэ арга олдоно гэжэ М. А. Суслов хэлэбэ. Табан жэлэй эхилhэнhээ хойшо хүн бүхэн дээрэ абабал, бодото олзо доход 13,5 процентээр дээшэлхэ. Арадай хэрэглэмжын эд товарнууд хүн зоной эрилтые нилээд hайнаар хангадаг боложо байна. Байрын барилга, тэрэшэлэн hургуулинуудай, больницануудай болон үхибүүдэй эмхи зургаануудай барилга үргэн ехээр хэгдэнэ. Совет хүнүүдэй ажал хүдэлмэриин, ажаhуудалай эрхэ байдал саг үргэлжэ hайжарна. Ороноймнай ажалшад саашадаа улам hайханаар, баяртай хүхюунээр ажаhуудаг болохо юм.

Табан жэлэй даалгабаринуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ Совет Литва нилээд ехэ хубитаяа оруулаа гэжэ М. А. Суслов тэмдэглээ. Юhэдэхи табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна. Промышленна продукци худалдаха юhэн hарын түсэб 102 процентээр дүүргэгдээ. Олон коллективүүд, Литвагай олон мянган ажалшад социалис мүрысөөндэ оролсон, табан үдэрэй даалгабариие дүрбэн үдэрэй туршада дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Литвагай республикын индустриальна ажалай түрүү хүдэлмэришэд барилгашан Антанас Смалакисай, слесарь Юозас Сикорскисай, бригадирнууд Любовь Долгополова болон Болеслав Милто гэгшын, машинист Ионас Шимукаускасай болон бусад эрхим хүнүүдэй нэрэнүүд совет хүнүүдтэ hайн мэдээжэ. Тэдэнэр социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ, табан жэлэй даалгабаринуудые болзорhоонь урид дүүргэхын тулада үльгэр жэшээгээрээ бүхы ажалшадые дахуулан ябана.

Техническэ дэбжэлтые али бүхы талаар түргэдхэhэнэй, ажалай бүтээсые шууд дээшэлүүлhэнэй, продукциин шанарые hайжаруулhанай, капитальна барилга түргэдхэhэнэй, арьбалалта алмалта нарин нягтаар хэhэнэй, ажалай заршамые эрхим hайнаар сахиhанай үндэhөөр бүхы үйлэдбэриин ашаг үрые нилээд дээшэлүүлхэ гээшэ мүнөө гол зорилго болоно. Харин энээниие туйлахын тулада совет хүн бүхэн ажалдаа бодото зохёохы ёhoop хандажа, шэные үүсхэжэ байха, мүнөө үеын наука техникын, түрүү дүй дүршэлэй бүхы туйлалтануудые, манай эрхим хүдэлмэрилэгшэдэй дүй дүршэлые социалис үйлэдбэридэ зорюулжа шададаг байха ёhотой.

Мүн Совет Литвагай ажалшадшье ехэ юумэ хэхэ ёhотой гэжэ М. А. Суслов тэмдэглэбэ. Энэ баярта үдэр бидэнэр дутуу дунданууд тухайгаа мартаха ёhогүйбди. Жэшээнь, энэ жэлдэ республикын промышленностиин хэдэн предприятинууд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө дүүргэнэгүй. 1973 оной арба hарын туршада продукци худалдаха түсэбөө 46 предприяти дүүргээгүй. Капитальна барилгада, мүн шэнэ предприятинуудые проектнэ хүсэндэнь хүрэтэр хүдэлгэхэ хэрэгтэ нилээд ехэ дутагдалнууд үзэгдэнэ.

Хүгжэнги социалис общественын социально-политическэ харилсаан ямар бэ гэхэдэ, бүхы ангинууд болон социальна бүлэгүүд, бүхы наци болон үндэhэ яhатан коммунизм байгуулагшадай нэгэ хүсэтэ коллектив дотор нэгэдэн жагсана, социалис демократи хүгжэнэ, ажалшад өөрыгөө коллективэй болон бүхы общественын хэрэгүүдые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ үргэнөөр хабаададаг болоно.

Коммунизмын агууехэ бүхы байгуулалтые хүтэлбэрилэн эмхидхэгшэ Советскэ Союзай Коммунис парти интернационалист - ленинецүүдэй парти мүн. Тэрэ партимнай өөрынгөө ангиин уг шанараар, үзэл суртал болон политикаараа, үзэл бодолнууд болон бодото хэрэгүүдээрээ, бүридэл болон байгууламжаараа интернациональна шанартай юм. Партимнай СССР-эй ажалшадай таhаршагүй нягта хани барисаае, бүхы совет арадай моральна болон политическэ нэгэдэлые эгээл эли тодоор харуулна.

Ленинэй үзэл суртальые хэлбэришэгүй сэхээр баримталагша, коммунизм байгуулха гэhэн агууехэ хэрэгтэ хододоо үнэн сэхэ Литвагай Коммунис парти хадаа КПСС-эй дайшалхы отрядуудай нэгэн мүн. Совет Литвагай туйлаhан амжалтанuудта Литвагай Коммунис партиин болон тэрэнэй Центральна Комитедэй, республикын бүхы партийна организацинуудай габьяань ехэ. Тэрэшэлэн совет, профессиональна болон комсомольско эмхинүүд үрэ ехэтэйгээр хүдэлнэ.

М. А. Суслов уласхоорондын байдалай зарим асуудалнуудта дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэбэ. hүүлэй үедэ үзэгдэжэ байгаа уласхоорондын түгшүүрилэй hуларалга КПСС-эй XXIV съездын хараалhан гадаадын политикын программын амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байhые үнэншэмэ тодоор гэршэлнэ.

Уласхоорондын байдалай hайжаржа байhан ушарые эб найрамдалта ленинскэ гадаадын политикатай, КПСС-эй XXIV съездын табиhан эб найрамдалай программа удаа дараагаар бэелүүлхэ ябадалтай, КПСС-эй, тэрэнэй Центральна Комитедэй ябуулгатай, мүн «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлhэнэй түлөө» уласхоорондын ленинскэ шанда хүртэхэ ёhоороо хүртэhэн ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй ябуулгатай дэлхэйн олониитын холбожо байhандань омогорхонобди гэжэ М. А. Суслов мэдүүлбэ. Мүнөө нүхэр Брежневэй Индидэ ошолго эб найрамдалай хэрэг саашадань бэхижүүлгэдэ ехэ удха шанартай юм.

Түгшүүрилтэ байдал hуларуулха, гүрэнүүдэй хоорондо али алиндаа ашагтай туhатай холбоо харилсаа хүгжөөхэ ябадалые хубилашагүй тогтууритай болгохо, эбтэй эетэйгээр зэргэ оршон байха гэhэн гол ёhые дэлхэйн бүхы оронуудай мэдэрhэн хэлбэришэгүй гурим болгохо, түгшүүрилтэ байдалай hуларалгые бүхы түбинүүдтэ, дэлхэйн бүхы нютагуудта дэлгэрүүлхэ гээшэ манай зорилго болоно.

Эб найрамдалда дуратай дэлхэйн бүхы түрүү хүсэнүүд манай уласхоорондын хараа шутамые үргэнөөр мэдэрэн дэмжэнэ. hаяхан Москвада болоhон Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресс энээниие эли тодоор гэршэлээ. Элдэб шэглэлтэй политическэ партинуудай түлөөлэгшэд, профсоюзна, эхэнэрэй, залуушуулай болон нийтын бусад эмхинүүдэй түлөөлэгшэд уласхоорондын оршондо Советскэ Союзай эрхилжэ байгаа ябуулгые конгрессэй трибунаhаа үндэрөөр сэгнэжэ, эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй юрэнхы эрилтэнүүдые найруулhан байна. Эдэ эрилтэнүүдынь бодото дээрээ КПСС-эй болон Совет гүрэнэй үмэнэ байгаа зорилгонуудтай таарана.

Айхабтар ехэ удха шанартай зорилгонуудые шиидхэхэ hайн хараа зам мүнөө совет арадай үмэнэ нээгдэбэ гэжэ М. А. Суслов мэдүүлээ. Эдэ зорилгонуудай дүүргэгдэхэдэ, манай орон дотор коммунизм байгуулха, социалис нэгэдэлэй болон дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй байдал hайжаруулха, мүн бүхы дэлхэйн арадуудай, тэрэшэлэн национальна эрхэ сүлөө болон социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэжэ байгаа бүхы хүсэнүүдэй үмэнэ Советскэ Союзай нэрэ хүндые улам дээшэлүүлхэ таатай зохид эрхэ нүхэсэл тогтохо байhаниинь дамжаггүй.

М. А. Суслов Литвагай ССР-ые Арадуудай хани барисаанай орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ уншаад, Эхэ ороной үндэр дээдэ шангые республикын тугта нэрьемэ альга ташалган доро хадууба.

М. А. Суслов үндэр дээдэ шангаар дашарамдуулан, сугларагшадые үшөө дахин амаршалаад, хоёр дахин ордендо хүртэhэн Литвагай Совет Социалис Республикын ажалшад Эхэ оронойнгоо үндэр хайра шанда харюу болгон, бүхы совет арадай, коммунизмын аша туhада шэнэ амжалтануудые туйлаха бээ гэжэ гүн ехээр найдажа байhанаа мэдүүлбэ.

М. А. Сусловай үгэ хэлэжэ байхада, сугларагшад нэгэнтэ бэшэ нэрьемэ шангаар альга ташаhан байна.

Литвагай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **А. Ю. Снечкус харюугай үгэ хэлээ.**

Арадуудай хани барисаанай орден хадаа манай ороной бүхы арадуудтай хамта манай республикын ажалшадай ябажа гараhан замай hүлдэ тэмдэг мүн гэжэ тэрэ хэлэбэ. Мүн энэ орден манай агууехэ Эхэ ороной бүхы арадуудтай хамта арадуудай хани барисаанай, совет патриотизмын болон социалис интернационализмын туг доро бидэниие саашанхи амжалтануудта зоригжуулна.

Мүнөөдэр, энэ баяр баясхаланта үедэ, манай олон национальна гүрэнэй арадуудай эбтэй эетэй бүлэ соо совет Литвагай ябажа гараhан ехэ замые үшөө дахин ухаан бодолдоо хаймадан харанабди. Шэн габьяатаар ажаллаhанайнгаа, мүн Совет ороной бүхы арадуудай, түбхын түрүүндэ ород арадай зүгhөө али бүхы талаар hайн hанаата туhаламжа абаhанай ашаар манай республикын ажалшад арадай ажахын, эрдэм ухаанай, соёл культурын бүхы hалбаринуудта үндэр ехэ үрэ дүн туйлаа юм. 1973 оной эсэстэ Совет Литвагай промышленна үйлэдбэриин хэмжээн дайнай урда тээхи хэмжээнhээ 39 дахин ехэ болохо юм. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд буржуазна байгуулалтын үедэхи эгээл ургаса ехэтэй жэлнүүдэйхидэ орходоо хоёр дахин ехэ ургаса хуряана. Мал ажалай бүхы продуктнуудые абалга 2,4 дахин ехэ болоо. Жэл ерэхэ бүри город тосхонууд олошоржо, болбосон түхэлтэй болоно, ажалшадай ажана байдал hайжарна.

Манай ороной экономикые амжалтатайгаар хүгжөөлгэ хадаа манай партиин болон Совет гүрэнэй бүхы гадаадын политикатай, уласхоорондын оршондо СССР-эй нэрэ хүндын улам дээшэлүүлгэтэй нягта холбоотой гэжэ А. Ю. Снечкус онсолон тэмдэглэбэ.

КПСС-эй XXIV съездын найруулан абаhан эб найрамдалай программын ямар эдэбхитэй hайнаар, бүтэмжэтэйгөөр бэелүүлэгдэжэ байhые, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй өөрынь энэ талаар ямар ехэ хүдэлмэри бэелүүлжэ байhые совет хүн бүхэн элеэр харана гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ.

А. Ю. Снечкус литовско арадай ажал хүдэлмэрис үндэрөөр сэгнэhэнэйнь түлөө КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ халуун баяр баясхалангаа хүргөөд, республикын партийна организаци, бүхы ажалшадынь партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын, Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй хүтэлбэри доро шэнэ илалтанууд тээшэ дабшахын тулада хүсэ шадалаа гамнахагүй гэжэ мэдүүлбэ.

Социалис Эсэгэ ороноо hалбаран бадаруулха нийтэ хэрэгтэ совет Литвагай оруулhан хубитые КПСС-эй Ленинскэ Центральна Комитедэй, Совет правительствын үндэрөөр сэгнэhэнэйнь түлөө үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэжэ, баярай заседаниин трибунаhаа Вильнюсэй барилга-шэмэглэлгын машинануудай заводой наладчигуудай бригадир, Социалис Ажалай Герой **Б. И. Милто**, Паневежскэ районой Марите Мельникайте гэгшын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутат **Ю. П. Лейшис**, Литвагай ССР-эй Наукануудай академиин президент, Социалис Ажалай Герой **Ю. Ю. Матулис**, Вильнюсэй гүрэнэй багшанарай институдай студентка **Б. И. Ванагайте** гэгшэд үгэ хэлэhэн байна. Эхэ оронойнгоо үндэр хайра шанда харюу болгон, литовско арад Совет Социалис Республикануудай Союзай улам хүсэтэй болохын, hалбаран бадархын тулада улам ехэ бүтээсэтэйгээр, зохёохы ёhoop ажаллахаар эрид шиидэнги гэжэ тэдэ онсолон тэмдэглэбэ. Коммунистнууд, Совет Литвагай бүхы ажалшад партиин хараалhан хараа шугамые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула оронойнгоо бүхы арадуудтай хамта саашадаашье эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилхэ, арадуудай хани барисаае нюдэнэйнгөө сэсэгы мэтээр хамгаалан сахиха, агууехэ Ленинэй зааhан замаар хэлбэришэгүйгөөр дабшаха юм.

Баярай заседанида хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ зорюулhан амаршалгын бэшэг айхабтар ехэ дэбжэлтын оршон байдалда батлан абаа.

СССР-эй гүрэнэй шангай лауреадууд



«Бахор» гээшэ оршуулхада «Хабар» болоно. Теэд Узбегэй ССР-эй гүрэнэй хатарай ансамблиин энэ нэрые хэндэшье оршуулhанай хэрэггүй.

Узбегэй «Хабарай» харгы зам ута юм. Тэрэ Ливанай, Суданай, Мароккын, Алжирай, Тунисай, Индиин, Пакистанай, Афганистанай болон Египедэй Араб Республикын ендэр дээгүүр сэсэглэн hалбарhан байха. Тэрээндэ Венгриин, Канадын, Голландиин, Финляндиин, Франциин, Польшын, Чехословакиин болон ГДР-эй хатарай искусствада дуратайшуул баярлан альга ташадаг.

1971—72 оной концертын программын түлөө тус ансамблиин бүлэг артистнуудта СССР-эй гүрэнэй шан барюулагдаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Бахорой» хатар.

ТАСС-ай фотохронико.

„БАЙГАЛ" ЖУРНАЛАЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕР

Буряадай АССР-эй уран зохёолшодой холбооной үмэнэhөө хоёр hарадаа нэгэ удаа гарадаг «Байгал» журналай зургаадахи номер буряад хэлэн дээрэ барлагдан хэблэгдэжэ, уншагшадай дунда тараагдаба.

Журналай эхин хуудаhые поэт Алексей Бадаевай «Буряад эмээл», «Хүхюу шүлэг» гэжэ шүлэгүүд нээнэ.

Буряадай АССР-эй арадай уран зохёолшо Африкан Бальбуровай «Арбан хоёр hара» гэжэ туужа журналай 3, 4, 5 номернуудта толилогдоо hэн. Мүнөө энэ номерто шэнэ туужын арбадахи, арба нэгэдэхи бүлэгүүд толилогдобо.

Буряадай мэдээжэ уран зохёолшо Барадий Мунгоновой «Баян зүрхэн» гэжэ романhаа хэhэгүүд эндэ үгтэбэ. Сэлэнгын аймагай Юрөө нютагта мүнөө үедэ боложо байhан үйлэ ушарнууд энэ зохёол соо харуулагдана.

Поэт Ч-Р. Намжилов Монголой Арадай Республикада албанай хэрэгээр таба-зургаан жэлдэ ажаhуугаа. Тингэхэ зуураа «Сүхэ-Баатарай орон» гэжэ шүлэгүүдэй ном бэшэжэ дүүргэhэн юм. Мүнөө эндэ «Адуугаар баян Адаацаг нютаг», «Халхын голой долгин», «Айлай утаан үшөөл харагданагүй» гэhэн шэнэ шүлэгүүдынь эндэ толилогдобо.

Монголой Арадай Республикын мэдээжэ уран зохёолшо С. Эрдэнэ гэгшын «Ангуушанай hамган» гэжэ туужа эндэ үгтэбэ. Энэ туужые Норпол Очиров буряадшалба.

«Шэнжэлэл, шүүмжэлэл» гэhэн гаршаг доро хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат В. Махатовай «Коммунистын образ буряад уран зохёолдо» гэжэ статья толилогдобо.

«Хараасгай» гэhэн үхибүүдэй дэбтэр ирая.

Энэ дэбтэр соо уран зохёолшо Цыден-Жап Жимбиевэй шүлэгүүдые, Г. Бадмаевагай «Уршагта үдэшэ» гэhэн рассказые уншанабди.

Мүн эндэ үгтэhэн С. Маршагай «Матархай үйлсын мартамхай» гэhэн поэмын оршуулга эдир үетэнние баясуулха ёhотой. Энэ зохёолые поэтесса Ц-Д. Дондогой буряад хэлэн дээрэ оршуулаа.

Суута тагнуулшан Николай Иванович Кузнецовтой хамта ябаhан Н. В. Струтинский гэгшын «Эхэ оронойнгоо түлөө» гэжэ баримтата туужын хэhэгүүдые уншагшад hонирхохо ёhотой.

Журналай зургаадахи номерой hүүлшын хуудаhануудта ажалшадай бэшэгүүд, Б. Цыреновэй онтохон, Ц. Субановай богонихон рассказууд толилогдобо.

П. ПОПОВИЧ.

Эрхим гэгдээ

Яруунын аймагай ажалшадай эрилтэ хангадаг комбинадай мастерскойнуудай дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ парикмахернууд болон фото-зураг буулгагшадай мастерскойнууд эрхимлэбэ. Эдэнэр hара, квартал бүриингөө даабари ходо үлүүлэн дүүргэдэгээрээ онсо шалгардаг юм. Парикмахернууд Вера Сороковикова, Валентина Кулицова, фото-зураг буулгагшад Людмила Андреева, Нина Грешилова гэгшэд бусадай дунда түрүү hуури эзэлнэ.

В. БАЙБОРОДИН.
хүдөө бэшэгшэ.

ОЛОНОЙ ГОЛ АНХАРАЛДА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежневэй Индидэ ошоод байлга дэлхэйн хэблэлэй гол анхаралда байна.

Совет хүндэтэ айлшание Индиин улад зон халуунаар, үнэн зүрхэнhөө угтана гээд олон оронуудай газетэнүүд тэмдэглэнэ. Нийслэл хото Индидэ Л. И. Брежневые хүндэмүүшэ халуунаар угтаба гэжэ Баруун Германиин «Кельнер -Штат -Анцайгер» газетэ бэшэнэ.

Делидэхи Улаан хэрэмэй дэргэдэ болоhон олонийтын митинг дээрэ Л. И. Брежневэй, Премьер-Министр Индира Гандиин хэлэhэн үгэнүүдые дэлхэйн газетэнүүд үргэнөөр тунхаглана.

СССР-эй ба Индиин хани барисаан, харилсаа холбоон улам бүри бэхижэжэ байна гэжэ Л. И. Брежнев, Индира Ганди Индиин нийслэл хотын олон зуугаад мянган хүн зоной урда үшөө дахин мэдүүлбэ гэжэ ГДР-эй «Нойес дойчланд» газетэ бэшэнэ. Социализм — арадуудай сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдэй союзник болоно гэжэ Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ үшөө дахин баталба гээд газетэ тэмдэглэнэ.

Делидэ болоhон олоной хабаадалгатай митинг СССР-эй, Индиин арадуудай хоорондохи хани барисаанай, харилсаа холбооной зориг-жуулхы, зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ манифестаци боложо үнгэрөө гээд «Берлинер цайтунг» бэшэнэ.

СССР-эй ба Индиин хоорондохи харилсаан социалис оронуудай ба национально-сүлөөрэлтын хүдэлөөнүүдэй агуу ехэ холбооной бата найдамтай гэршэ тэмдэг болоhыень харуулна гээд Болгариин «Работническо дело» газетэ тэмдэглэнэ.

Совет-индиин харилсаа саашадань гүнзэгырүүлэн үргэдхэхэ асуудалнуудта Л. И. Брежнев үгэ соогоо онсо анхарал хандуулаа гээд Польшын «Трибуна люду» газетэ мэдээсэнэ.

Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшын албанай хэрэгээр Индидэ ерэлгэ СССР-эй ба Индиин арадуудые холбодог заншалта хани барисаа, харилсаа холбоо саашадань бэхижүүлхэ замда ээлжээтэ алхам болоно гээд Бангладешэй арад тоолоно гээд «Банглар бани» газетэ редакционно статья соогоо бэшэнэ.

Дэлхэй дээрэ шахардуу байдал hуларуулхын тула Советскэ Союз эдэбхитэйгээр тэмсэнэ гээд Чехословакиин «Руде право» газетэ элирхэйлбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Индидэ ерэлгэ КПСС-эй XXIV съезд дээрэ абтаhан эб найрамдалта программа бодото дээрэнь бэелүүлжэ байhан тухайнь элирхэйлэн гэршэлнэ гээд Монголой Арадай Республикын «Үнэн» газетэ бэшэhэн байна.

Л. И. Брежневэй хани ёhоной хөөрэлдөөнүүдые хэхэеэ Индидэ ерэлгэ эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдые нэгэдүүлхэ зорилготой Советскэ Союзай бэелүүлдэг эб найрамдалта политикын үшөө нэгэ шата болоно гэжэ Японой «Асахи» тэмдэглээ.

Эб найрамдалай хэрэгые сахин хамгаалагша боложо, Л. И. Брежнев Индидэ ерэбэ гээд американ коммунистнуудай газетэ — «Дейли уорлд» мэдүүлнэ. Энэнь бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай хэрэгтэ hайнаар нүлөөлхэ.

(ТАСС).

ХИЛЫН СААНАhАА

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

БЕЛГРАД

Республикын үдэртэ зорюулагдана

ТАСС

«Арадай сүлөөрэлгын тэмсэлэй жэлнүүдтэхи соел культура» гэhэн выставкэ Югославиин нийслэл хотодо нээгдэбэ. Тэрэ республикын үдэртэ, Югославиин Арадай сүлөөрэлтын вечэй хоёрдохи заседаниин 30 жэлэй ойдо зорюулагдана.

Фашизмтай тэмсэлэй үедэ Югославиин уран зураашадай, скульпторнуудай, уран зохёолшодой, поэдүүдэй, композиторнуудай, артистнуудай зохёохы уран бэлиг тухай выставкэдэ табигдаhан 200 экспонат хөөрэнэ.

Сүлөөтэ ба бэеэ даahан байдалай түлөө югослав арадуудай хэhэн тэмсэл тухай фильмүүд выставкын хүдэлмэрилхэ үдэрнүүдтэ харуулагдаха байна.

НЬЮ-ЙОРК

Нью-Йоркдо митинг болобо

ТАСС

Агуу ехэ Октябриин социалис революциин 56 жэлэй ойдо, Советскэ Союзай ба Американ Холбоото Штадуудай хоорондо дипломатическа харилсаанай тогтоогдоhоор 40 жэлэй ойдо зорюулагдаhан митингдэ Нью-Йорк хотын мянга гаран хүн хабаадаа.

Совет-американ харилсаа hайжаруулга бата эб найрамдал хангаха эрхэ нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно гэжэ митинг дээрэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

ГАВАНА

Болгар делегаци— Кубада

ТАСС

Хани ёhоной албанай хэрэгээр Кубада ошоод байhан Болгариин Компартиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Станко Тодоров түрүүтэй Болгариин партийно-правительственна делегаци Сантьяго-де-Куба (Орьенте провинци) хото шадархи революционно тэмсэлэй хүшөөдэ — Си Оней» гэжэ буусада, Монкадын урдын казарма соохи музейдэ хүрэhэн байна.

Кубын Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, революционно правительствын премьер-министр Фидель Кастро болон бусад тусхай тушаалтад делегацие үдэшөө.

ТОКИО

Таарамжатай hайн хараа түсэбүүд

ТАСС

СССР-эй ба Японой эрье шадарай нютагуудай хоорондын худалдаа наймаа саашадань хүгжөөхэ тухай хоёр үдэрэй хөөрэлдөөнүүд эндэ амжалтатайгаар дүүрэбэ.

Совет-япон эрье шадарай худалдаа наймаан яhала hайнаар хүгжэжэ байна гээд хоёр тала мэдүүлээ. 1963 ондо оройдоол 1 миллионhоо халта үлүү түхэригэй хэмжээнтэй байhан haa, харин 1972 ондо худалдаа наймаанай хэмжээн 26 миллион түхэригтэ хүрөө.

Советскэ Союзай ба Японой эрье шадарай нютагуудай хоорондын худалдаа наймаа саашадань hайжаруулха, эд бараанай ассортиментыень үргэдхэхэ асуудалнууд хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэhэн байна. Мүнөө үедэ Советскэ Союзай Примориин нютагууд, Сибирь 35 зүйлэй эд бараа, эдэнэй дунда модо, шулуу нүүрhэ, загаhа, далайн продуктнуудые Японой баруун эрье шадарай префектуранuудта худалдана. Харин тиихэдэ Японой префектуранууд 30 зүйлэй продукци, эдэнэй дунда үргэн хэрэглэлэй эд бараа, загаhа бариха гүльмэ, губшуур, алим жэмэс Совет эроной зүүн районуудта эльгээнэ. Эрье шадарай нютагуудта ашатай туhатай худалдаа наймаа улам үргэдхэхэ арга боломжо бии гэжэ хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадагшад тэмдэглэбэ.

ПАРИЖ

Камбоджодохи байдал

ТАСС

Дүрбэдэхи харгы шадархи, Пномпеньhээ баруун-урдуур 58-дахи километртэ байдаг Мохасанг хотодо дүтэхэнэ шэбээлжэ байhан пномпениин сэрэгүүдэй бэхилэлтэнүүдтэ Камбоджын сүлөөрэлгын хүсэнүүд добтолбо. Эндэ болоhон байлдаанда дайсан ехэ гээлтэ хоролтодо орohон байна.

Пномпениин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй Т-28 түхэлэй истребитель - бомбардировщигуудай байрладаг нийслэлэй Почентонг гэжэ аэродромые патриодууд ракетээр буудаба.

НЬЮ-ЙОРК

„Скайлэб" ниидэhээр

ТАСС

«Скайлэб» гэжэ станциин гурбадахи экипаж Наранай хойноhоо адаглалгануудые хэхэ, байгаалиин баялигуудые шэнжэлхэ түхеэрэлгэнүүдээ бэлдэжэ дүүргэбэ.

Космонавтнууд Дж. Карр, Э. Гибсон, У. Поуг ноябриин 27-до Наранай хойноhоо түрүүшынхеэ адаглалта хээ.

Энэ үдэр Аляскаhаа табигдаhан шэнжэлэлгын ракетын туhаламжаар Бариин hэмжэн үүлэнүүдые буулгаха туршалга хэhэн байна.

ПАРИЖ

Зүблөөн үрэгүйгөөр дүүрэбэ

ТАСС

Капиталис гол табан орoной — США-гай, Франциин, Англиин, ФРГ-гэй, Японой, финансын министрнүүдэй зүблөөн Тур хото шадар болобо. Энэ зүблөөн аша үрэгүйгөөр дүүрэө, ямаршье тусхай шиидхэбэринүүд абтаагүй гэжэ ФРГ-гэй финансын министр Г. Шмидт, тэрэнэй дүнгүүдые шэнжэлэн тайлбарилхадаа, мэдүүлээ.

Зүблөөн нюуса байдалда үнгэрбэ. Мүнөө капиталис оронуудай үмэнэ оршоод байhан экономическа, финансын гол шухала асуудалнуудта тэрэ зорюулагдаhан байгаа.

ВАШИНГТОН

США-гай сенадта

ТАСС

Джеральд Фордые США-гай вице-президентээр баталхын түлөө США-гай сенат олонхиин дүүгаар шиидхээ. Түлөөлэгшэдэй палатада энэ асуудалаар дуугаа үгэлгэ хойто неделидэ үнгэргэгдэхэ юм.

КАИР

Египедэй түлөөлэгшын мэдүүлгэ

ТАСС

Каир, Суэц хотонуудые холбодог харгын 101-дэхи километртэ Египедэй түлөөлэгшэдтэй хэhэн хөөрэлдөөнүүдтэ Израилиин тала хойшо татана гэжэ Египедэй правительствын тусхай түлөөлэгшэ буруушаан мэдүүлбэ. Тодорхойлон хэлэхэдэ, октябриин 22-то ээлжэ байhан газарнуудтаа сэрэгүүдээ бусаахые хараалhан байгша оной ноябриин 11-нэй протоколые бэелүүлхэеэ Израиль арсан, Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан байдал hэргээхэ хэрэгтэ тойбо татана.

Тиихэ үедэ Аюулгүйн Соведэй тогтоолнуудые, ноябриин 11-нэй протоколые Египет бүрин бэелүүлжэ байна. Эдэ документнүүдые Израилиин тала баhамжална гээд АРЕ-гэй түлөөлэгшэ тэмдэглээ.

БУЭНОС-АЙРЕС

Чилидэхи харата ябуулгануудые буруушаана

ТАСС

«Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис Корваланай ами наhа абарха хэрэгтэй. Чилидэхи шуhата муухай харата хэрэгые усадхаха шухала», — гэжэ Парагвайн коммунистнуудай газетэ — «Аделанте» бүхы дэлхэйн арадуудта хандаба.

Мүнөө сэрэгэй хунта Луис Корваланые худал хуурмагаар гэмнэжэ, харата хэрэг үүдхэхые бэлдэжэ байна гээд газетэ тэмдэглэнэ.

Сэрэгэй хунтын захиралтануудые дүүргэжэ байhан түрмын харуулшад Луис Корваланые хашана харшална, хардалга мүрдэлгэнүүдые хэнэ гээд Аргентинын Коммунис партиин орган — «Нуэстра палабра» газетэ мэдээсэнэ. Чилиин Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшын бэеын элүүрые алууршад муудхаахые оролдоно.

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Чилидэхи харата муухай ябуулгануудые эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет эрид буруушааба. ВСМ-эй Генеральна секретарь Р. Чандра Эб найрамдалай национальна соведүүдтэ телеграмма эльгээхэдээ, Чилидэхи харата муухай ябуулгануудые эрид буруушаажа байhанаа мэдүүлээд, эдэ хэрэгүүдтэ эсэргүү тэмсэлээ үргэдхэхыень олонийтые уряалhан байна.



Япондо юумэнэй үнэ сэн дээшэлжэ байнхай. Нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орх одоо, юумэнэй үнэ сэн мүнөө 18,7 процентээр дээшэлhэн байна. Энээнhээ болоно орон дотор олон тоото хүдэлмэришэдэй митинг, демонстрацинууд болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: юумэнэй үнэ сэнгэй дээшэлэлгые буруушааhан Токиогой ажалшадай митинг.

ТАСС-ай фотохронико.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ

ҮГЛӨӨДЭР РУУ ХАРА...

Футболой шэнжэлэл

Судьягай hүүлшынхеэ жэмбүүрдэhэнhээ хойшо яhалашье саг үнгэрбэ. Сибириин ба Алас-Дурна зүгэй городуудай команданууд ээлхэ hуурияа ээлэнхэй. Манай «Сэлэнгын» футболистнууд, таанад уншагшадай мэдэhээр, табадахи hуурида тогтобо hэн. Харин зонын 16 командануудай дундаhаа «Сибиряк» эрхимлэжэ гараа hэн шуу. «Братскгэсстрой» трестын энэ команда Барнаулай «Динамые», Петропавловск-Камчатскын «Вулканиие», Благовещенскын «Амурые» оройдоол нэгэ очкогоор ахижа, түрүү hуури эзэлhэн юм.

Эндэ иимэ асуудал гаража болохо. Яахадаа үшөө «шүдэ hоёотоо ургаагүй», haял «А» класста орohон команда гэнтэ зонын чемпион болобо гээшэб? «Сибиряк» түрүүшээр hүүл барижа», 16-дахи hуурида түригдэжэ ябаа hэмнай?

Сэхынь хэлэхэдэ, «Сибиряк» тиимэшье hүртэй, аймшагтай команда бэшэ. Хараадшье үзыт: хабарhаа намар болотор гэхэ гү, али бусад командануудтай гуша дахин уулзахадаа миил 25 бүмбэгэ ворота руу сохижо оруулhан байха юм. Даншье haa үсөөн бэшэ гү? Иимэ командые шангахан шадалтай гэжэ хэшье хэлэхэгүй ёhотой.

Зүгөөр энэ команда түрүү hуури эзэлхын түлөө дэлгэрhэн шанга тулалдаанай хоёрдохи дүхэригтэ «үнэн бэеэ зэhэжэ», бардаастай хурдан алхамаар урагшаа дабшаhан байгаа. Энэ ушарта Братск городой футболистнуудые даажа абаhан залуу тренер В. Бобовой аша габьяа бага бэшэ бии гэжэ тэмдэглэлтэй. Залуу тренер нааданай hорилго, тактика, спортсменэй сахиха журам гэхэ мэтые шэнэ ёhoop табиhан, футболист бүхэнэй үүргэ, харюусалгые дээшэлүүлжэ шадаhан байгаа. Тиигэбэшье спортын аза талаан «Сибирягые» дайрангүй гараагүйл ха гэжэ hанамаар байдаг. Яахадааб гэхэдэ, Омск, Красноярск, Барнаул, Томск гэхэ мэтэ городуудта дүрөө бэлэхэнээр үгөөдхихэгүй, дүй дүршэлтэй, шадабари ехэтэй команданууд бии ха юм.

Мэнэ hаяхана, ноябриин хорёодоор, Украиныn чемпион «Таврия» (Симферополь), Россиин Федерациин зононуудай чемпионууд — «Уралмаш» (Свердловск), «Искра» (Смоленск), «Спартак» (Кострома), «Кубань» (Краснодар), «Трактор» (Павлодар), «Сибиряк» (Братск) команданууд «А» классай нэгэдэхи лигэдэ орохын түлөө хоорондоо түгэсхэлэй нааданууды үнгэргэhэн байна. Энэ уулзалга Сочи хотодо болоо. Тингээд энэ шанга шалгалтые манай зонын түлөөлэгшэ «Сибиряк» барижа шадаагүй. Ерэхэ жэлдэ нэгэдэхи лигэдэ «Уралмаш», «Таврия», «Кубань», команданууд наадаха эрхэтэй болобо.

Футболоор «А» класста наадаhан командануудай юрэнхы үрэ дүн гаргахада иимэ байна. Шангашуулынь шалгаржа, hулашуулынь тодорбо ха юм даа. Хайшан гэхэбши, спортын хуули хубилашагүй бшуу. Мүнөө команданууд энэ жэлэйнгээ нааданай дүнгүүдые гаргажа, 1974 ондо урдаа ямар зорилго табихаб, нааданай ямар hайн зүйлнүүдые саашадаа хэрэглэхэб, хойшо татадаг ушарнуудтай хайшан гээд хахасахаб гэжэ футболистнууд, тренернүүд, мүн командануудай хүтэлбэрилэгшэд бодомжолжо, шүүмжэлхы ёhoop шэбшэнэд.

...«Сэлэнгэ» тухай юу хэлэлтэйб? Энэ жэлдэ Улаан-Үдын футболистнууд юрэнхы дээрээ муу бэшээр наадаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Иимэ тобшолол футболдо дуратайшуулай hанамжатай тудалдадаг, нэгэн адли байна. Манай командын гэшүүд зургаа hара шахуу сагай туршада үнэн сэдьхэлhээ оролдоhон, түрүү зэргын hуурида гарахын тула яhалашье тэмсэhэн байна. Нэгэ хирэ, тодорхойлбол, түгэсхэлэй уулзалганuудай урда тээхэнэ, «Сэлэнгэмнай» нааданай таблицын нэгэдэхи мүр ээлээд байгаа hэм шуу. Тиимэ болохсолоороо, табадахи бэшэ, харин нэгэдэ... hуурида гараха яhалашье арга боло... жотой байhан, hүүлшын уулзалгану... дые ёhотой hайнаар, «үнэн бэеэ бэе... жэ» үнгэргэбэлнь, түгэсхэлэй дүн н... бага ондоошье байжа болохо байга... аалам. Хоёрдохёор, Улаан-Үдын фу... болистнар уулзалга бүхэнэйнгөө уд... шанарые заримдаа хүсэдөөр сэгнэнэгү... гээшэ аа гү гэжэ hанамаар байдаг. Ж... шээлхэдэ, шанга шанга командануудта... уулзахынгаа урда тээ футболистну... алишье талаhаань бэеэ hайса бэлдэ... Харин ахиршаг гэжэ hанаhан команд... тай уулзаха болоходоо, «сэлэнгынхид... «тэрэш байгаа ааб даа, ябууд даража... хиха бэшэ аалди» гэhэншүүгээр ханд... даг гээшэ ха. Энээнhээ гадна, хабар... таа, нааданай эхилхын үедэ «Сэлэнг... команда абажа боломоор 8 очкоhоо н... гэшье очко абаагүй hэн. Найман... ядахын тэдысэ гурбыень абаhан байга... haa, «нэгэдэхи hуури манайл» — гээ... альгаа ташалдаха байhан бэзэ.

Манай команда гол түлэб бараг, бо... лохотой гэжэ сэгнэгдэдэг. Наададаг зо... нииншье ехэнхидээ нютагай хүбүүд... техникэ шадабаряараашье ондоо горо... дуудай футболистнуудта тиимэ бэлэхэ... нээр булигдахагүй, дүрөө үгэхэгүй бай... ха. Илангаяа «Сэлэнгын» хамгаалагшад... (Чикачев, Иванников болон бусад) наа... данай ямаршье шахардуу шанга үед... найдамтай, яhалашье тулгууритай юм. Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй городуудай стадионууд дээрэ наадахадаа ворота руугаа алдаhан бүмбэгын тоогоо... манай хамгаалагшад хоёрдохи hуури эзэлээ бшуу. Энэ хадаа яhалашье ма... тамаар дүн болоно.

Харин манай добтологшодто иимэрхүү сэгнэлтэ үгэхын аргагүй. Таанад. газетымнай уншагшад, hанана ёhотой. Өөhэдынгөөшье талмай дээрэ наадахадаа, «Сэлэнгын» футболистнууд хэды оло дахин айлшадаа арай-шамай гэжэ 1:0 тоотойгоор шүүдэг байгаа hааб даа. Харин эдэл айлшадынь Барнаулай, Красноярскын, Омскын болон бусад городуудай футболистнар 3:0, 4:1 гэхэ мэтэ тоотойгоор үйлынь хээд хаяжархидаг байhан. Манай добтологшодой бирагүй дээрэhээл «Сэлэнгэ» команда ворота руу сохижо оруулhан бүмбэгынгөө тоогоор аяар юhэдэхи hуури эзэлээ. Улаан-Үдынхидэй добтологшод сохижо оруулмаар бүмбэгэнүүдые оруулжа шададагтүй, нэгэн гээ haa, хамгаалагшадта буляалгуулшадаг, үгышье haa, воротаhаа дээгүүр, үүлэнhээ доогуур «хиидүүлжэрхидэг» байха юм. Энэ дурдаашамнай иимэ баримтатай байха. Добтологшо Ю. Калашников бүхэли сезон соо оройдоол найман бүмбэгэ, А. Михнов зургаан бүмбэгэ нүгөөдүүлэйнгээ ворота руу сохижо оруулаа. Үсөөн лэ даа. Командын хүтэлбэрилэгшэд энэ асуудалда hуларшагүй анхарал хандуулха бэзэ. Ерэхэ жэлдэ манайхин энэ хэбээрээ наадаха болоо haa, «холо харайхагүй» гэжэ hанагдана.

Үшөө нэгэ шухала асуудал гэхэдэ,— «Сэлэнгын» залуу халаан. Хэнэйшье мэдэhээр, найдамтай халаангүйгөөр хараа байса урагшаа дабшагдахагүй ха юм. Физкультурын эхин шатын коллективүүдтэ хожомоо бэрхэ футболистнууд болохо эдиршүүл бии байhан байха. Имагтал зоримгойгоор бэдэрхэ, оролдосотойгоор hургаха хэрэгтэй. Гэхын дашарамда, «Сэлэнгын» зарим футболистнар наhатайшаг болоно байhан янзатай. Тийхэдэ буряад зоной дундаhаа футболистнарые hургаха, хүмүүжүүлхэ гээшэ баhал анхармаар асуудал. Ушарынь гэхэдэ, урдаа «hарбайха» командадамнай энэ жэлдэ буряад футболист наадаагүй тооной. Энэ асуудалые республикын физкультура ба спортын комитет, футболой федераци огто хэрэгсээнэгүй гү, али яанаб?

С. БИЛЬЧИРОВ.

ДАХИНАА ЧЕМПИОН БОЛОБО

Улаан-Үдэ хотодо республикын эдиршүүл сугларжа, бүхэ барилдаагаар хоорондоо hаяхан мүрысэhэн байна. Эндэ Зэдын аймагай эдир бүхэшүүл бултанhаа шадамар байжа, хоёрдохёо республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Аймагай суглуулагдамал командын бүридэлдэ Б. Цыренов, Ц-Д. Надмитов, В. Абушеев, Ц-Д. Шаракчинов, Ю. Гомбоев, Д. Шаракчинов, В. Чойбсонов, В. Уханаев, А. Кожанов гэгшэд ороно.

Зэдын аймагай эдиршүүлэй команда 1969 ондо түрүү hуури эзэлhэн юм. Тэрэнэйнгээ удаадахи жэлнүүдтэ Түнхэнэй командада ходо шүүгдэдэг байhан. Эндэ командын тренернүүд Д. Дымшеев, А. Саликов, А. Эрдынеев, В. Гармажапов, С. Иванов, Ц-Д. Аюшеев гэгшэдэй хубитань ехэ байха... Юуб гэхэдэ эдэнэр ... таг нугадаа бүхэ ба... рилдаа үүсхэжэ, эмхидхэ... жэ ябадагайнгаа ашаар hайн үрэ дүн туйлана.

А. ЦАГАНОВ.
ВЛКСМ-эй райкомой. хүдэлмэрилэгшэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: РСФСР-эй мал ажалай түрүүшүүлэй зүблөөн дээрэhээ. Зүблөөндэ хабаадагшадай хандалга. ТАСС-ай hүүлэй мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда: КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хани ёhоной албанай хэрэгээр Индидэ ошоод байhан тухай материалнууд.

Гурбадахи хуудаhанда: РСФСР-эй мал ажалай түрүүшүүлэй зүблөөн дээрэhээ.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: Хилын саанаhаа. Элдэб hонин.

СЭНХИР ЭКРАН

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

15.30 —Дамжуулгын программа. 15.35 — hүүлэй hонин. 15.45 — hурагшадта — «Композиторнууд — үхибүүдтэ» гэhэн дамжуулга. Композитор Г. Гладковтой уулзалга. 16.30 — Мэдээсэлэй программа. Нүх... Л. И. Брежневэй Ин... ошоод байhан тухай. 17.00 ... 17.10 — Забhарлалга. 17... — «Олег ба Айна» — телевизионно уран hайханай фильм. 18.30 — Үнгэтэ телевидени. «Түрэл аял... нууд».

Улаан-Үдэ харуулна: 19.00 — «Мольба» — уран hайханай фильм.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна: 18.00— Дамжуулгын программа. 18.05 — hурагшадта — «Горн» гэжэ программа.

«Орбита» харуулна: 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. Нүх... Л. И. Брежневэй Ин... ошоод байhан тухай. 20... —«Кинопанорама».

Улаан-Үдэ харуулна: 21.40 — Телепанорама. 22.00 — «Талын галнуу...» — телевизионно журнал (буряадаар). 22.40 — «З... Сибирь» — киножурнал.

«Орбита» харуулна: 23.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. Нүх... Л. И. Брежневэй Ин... ошоод байhан тухай.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 84-С5, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолабораторная — 33-61.